

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

Övergångseffekter av IFRS 9 - Kreditförluster i svenska banker

Författare:

Emelie Persson 931123

Maria Warde Korja 901112

Handledare: Marita Blomkvist & Jan Marton

Magisteruppsats inom företagsekonomi, externredovisning
Vårterminen 2018

Förord

Vi vill tacka våra handledare Marita Blomkvist och Jan Marton för deras engagemang och värdefulla synpunkter i vårt uppsatsskrivande. Vi vill också tacka seminariegruppen för den konstruktiva kritik som vi mottagit under arbetets gång.

Göteborg, 2018-06-05

Emelie Persson

Maria Warde Koria

Abstract

Examination: Master degree project with specialization in accounting

Title: The transition effects of IFRS 9 - Loan losses in Swedish banks

Course: Master degree in Business and Economics, University of Gothenburg

Supervisors: Marita Blomkvist and Jan Marton

Examination: 2018-06-05

Background and problem: Loan losses in banks play an important part in assessing risk and stability in the banking sector. IAS 39 has long been a criticized standard, which has now been replaced by IFRS 9. The new impairment model is a more forward-looking model, which means that impairment should be previously identified with expectations, rather than in actual events that apply to IAS 39. The expectation is, among other things, that credit losses are reported earlier, which means that accumulated losses should increase. The question, however, is whether it really has occurred and in such cases how big the transition effect is. The incentives of capital management in the recognition of credit losses have been detected and differences in bank size and bank structure have been identified. The question is whether these can have an effect on the size of the transition effect.

Purpose: The purpose of our study is to investigate the impact of the new impairment model under IFRS 9 on Swedish banks and what a possible change may be due to.

Method: To achieve the purpose of the study, a quantitative study has been applied. Data has been obtained from balance sheets and notes from annual reports for 2017. The data collected consisted of shareholders equity, balance sheet total, outstanding loan receivables, reported loan losses and estimated transition effects. Hypothesis testing has been done by t-test and regression analysis which then formed the basis for the result.

Findings and Conclusion: The study can not support the existing expectations that equity will be reduced with IFRS 9. There is a weak non-significant positive effect between the banks' size and the percentage change in equity. Bankaktiebolag showed a statistically significant relationship, while the other three banking structures were individually insignificant. Furthermore, the study showed that there is no statistical correlation between solidity and percentage change in equity.

Keywords: IFRS 9, IAS 39, financial assets, credit loss, impairment, banks, bank regulation, solidity, capital management.

Sammanfattning

Arbetets art: Examensarbete i redovisning på magisternivå, 15 hp

Titel: Övergångseffekterna av IFRS 9 - Kreditförluster i svenska banker

Utbildning: Magisterexamen i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

Handledare: Marita Blomkvist och Jan Marton

Examination: 2018-06-05

Bakgrund och problem: Kreditförluster i banker har en stor roll vid bedömningen av risk och stabilitet i banksektorn. IAS 39 har länge varit en hårt kritiserad standard som har ersatts av IFRS 9. Den nya nedskrivningsmodellen är en mer framåtriktad modell som avser att nedskrivningar ska kunna identifieras tidigare med grund i förväntningar snarare än i faktiska händelser som gällde med IAS 39. Förväntningen är bland annat att kreditförluster redovisas tidigare, vilket innebär att ackumulerade förluster borde öka. Frågan är dock om det verkligen har inträffat och i sådana fall hur stor övergångseffekten är. Incitamenten av capital management vid redovisningen av kreditförluster har påvisats och skillnader i storlek på bank och bankstruktur har identifierats. Frågan är om dessa kan ha en påverkan på hur stor övergångseffekten är.

Syfte: Syftet med vår studie är att undersöka effekten av den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 på svenska banker och vad en eventuell skillnad kan bero på.

Metod: För att uppnå studiens syfte har en kvantitativ studie tillämpats. Data har inhämtats ur bankernas årsredovisningar för 2017. De banker som inkluderades i studien var svenska banker som står under finansinspektionens tillsyn. Efter bortfall inkluderades 78 stycken banker i studien. Med grund i den data som inhämtades, prövades studiens fyra hypoteser med hjälp av ett t-test och en multipel linjär regressionsanalys. De variabler som användes byggde på tidigare forskning men även på enligt författarna möjliga förklaringsvariabler.

Empiri och slutsats: Studien kan inte stödja den förväntan som finns från olika håll om att eget kapital ska minska med IFRS 9. Det finns en svag icke signifikant positiv effekt mellan bankernas storlek och den procentuella förändringen av eget kapital. Bankaktiebolag visade på ett statistiskt signifikant samband, medan de övriga tre bankstrukturerna var individuellt insignifikanta. Vidare visade studien att det inte finns något statistiskt samband mellan soliditet och procentuell förändring av eget kapital.

Nyckelord: IFRS 9, IAS 39, finansiella tillgångar, kreditförlust, nedskrivning, bank, bankreglering, soliditet, capital management.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrundsbeskrivning	1
1.2 Problemdiskussion	2
1.3 Syfte och frågeställningar	3
1.4 Avgränsningar	3
2. Referensram	4
2.1 Nedskrivningsmodellen enligt IAS 39	4
2.2 Nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9	4
2.3 Skillnaderna mellan nedskrivningsmodellen enligt IAS 39 och IFRS 9	7
2.4 Bankverksamhet	8
2.5 Bankreglering	9
2.6 Capital management	9
2.7 Hypotesformulering	10
3. Metod	12
3.1 Studiens design och forskningsansats.....	12
3.2 Insamling av referensram	12
3.3 Insamling av data	12
3.3.1 Urval och bortfall	14
3.3.2 Variabler	15
3.4 Statistiska tester.....	17
3.5 Metoddiskussion	18
4. Empiri och analys.....	20
4.1 Effekten av nedskrivningsmodellen	20
4.2 Multipel linjär regressionsanalys	22
4.2.1 Bankernas storlek	26
4.2.2 Bankens struktur.....	27
4.2.3 Soliditet.....	28
5. Slutsats	30
5.1 Effekten av den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9	30
5.2 Studiens bidrag.....	31
5.3 Förslag till fortsatt forskning	31
6. Källförteckning.....	32

Tabellförteckning

Tabell 1. Svenska banker enligt finansinspektionens företagsregister.....	13
Tabell 2. Bortfall	15
Tabell 3. Studiens observationer fördelat på bankstruktur	15
Tabell 4. Sammanfattning av studiens variabler	17
Tabell 5. Deskriptiv statistik av datan för hypotes 1	20
Tabell 6. T-test.....	20
Tabell 7. Deskriptiv statistik för variablerna i den linjära multipla regressionsanalysen.....	22
Tabell 8. Korrelationsanalys.....	23
Tabell 9. Multipel linjär regressionsanalys.....	24

Figurförteckning

Figur 1. Histogram över fördelningen av den procentuella förändringen av eget kapital.....	22
Figur 2. Scatterplot bankernas storlek.....	27
Figur 3. Scatter- och linjeplot soliditet	29

Bilagor

Bilaga I - Studiens observationer.....	36
Bilaga II – Bortfall.....	39

1. Inledning

I följande stycke redogörs en bakgrunden till ämnet följt av en problemdiskussion. Detta leder vidare till syftet med studien och studiens frågeställning. I stycket redogörs det även för de avgränsningar som har gjorts.

1.1 Bakgrundsbeskrivning

Kreditgivning utgör en central del av bankernas verksamhet och således har nedskrivning av lånefordringar en viktig roll i de finansiella rapporterna. Eftersom att det har en betydande inverkan på bankernas resultat, finansiella ställning samt bankernas kapitalkrav är kreditförlustbestämmelser och dess bedömningar ett betydelsefullt område för redovisningssättare, upprättarna av de finansiella rapporterna, intressenter och tillsynsmyndigheter. Kreditförluster i banker spelar också en stor roll vid bedömningen av risk och stabilitet i banksektorn och har därmed en stor ekonomisk betydelse (Marton & Runesson 2017). IFRS 9 Finansiella instrument är en standard som tillämpas sedan 1 januari 2018 och har därmed ersatt den tidigare hårt kritiserade standarden IAS 39 Finansiella instrument, redovisning och värdering. IFRS 9 innehåller flera och stora skillnader gentemot den tidigare, både vad gäller själva klassificeringen och värderingen av finansiella tillgångar, nedskrivning av kreditförluster samt säkringsredovisning. Målet har varit att den nya standarden ska vara mindre komplex samt göra redovisningen av finansiella instrument mer relevant och mer användbar. Den avser att leda till att öka investerarnas förtroende för marknaderna och leda till bättre affärsbeslut (Huian 2012).

En ny standard som skulle ersätta IAS 39 har länge varit under process. IAS 39 har varit den mest kontroversiella standarden under det senaste årtiondet (Huian 2012) och ansetts krånglig sedan den publicerades år 1999 (Marton, Lundqvist & Pettersson 2016 s.446). Kritiken har bestått i komplexiteten vid redovisning av finansiella instrument, diskussionen om i vilken utsträckning finansiella tillgångar och skulder ska värderas till verkligt värde samt hur nedskrivningsprocessen såg ut för lån. Processen för att utveckla en ny standard för finansiella instrument påskyndades efter den senaste finansiella krisen 2007. Den finansiella krisen grundade sig i att amerikanska subprimelån, som innebär att även privatpersoner med låg kreditvärdighet beviljas bostadslån, utlöste störningar i det globala finansiella systemet. Stora förluster uppstod på komplexa strukturerade värdepapper och efterfrågan på likvida medel ökade. På mindre än ett år belastades finansinstitutionernas balansräkningar av tillgångar som drabbades av värdeminskningar och minskad likviditet. Detta bidrog till minskad vilja i att handla med dessa instrument, vilket i sin tur ledde till ökad ekonomisk och makroekonomisk osäkerhet. Världsledare och internationella organ identifierade IAS 39 som en av orsakerna till finanskrisen (Nadia & Rosa 2014). Ett ökat fokus riktades mot att de reserver som bankerna redovisade var för små och att kreditförlusterna redovisades för sent. Syftet med IFRS 9 är den ska bidra till en mer rättvisande bild av den underliggande verkligheten. Den nya nedskrivningsmodellen är en mer framåtriktad modell som avser att nedskrivningar ska kunna identifieras tidigare med grund i förväntningar snarare än faktiska händelser som gällde med IAS 39.

Bankerna i Sverige utgör en viktig funktion i samhället. De har en stor betydelse för den ekonomiska tillväxten likväl som för människors välfärd. För företag och privatpersoner är möjlighet att ta lån en nödvändighet. Redovisning i banker skiljer sig från andra typer av företag eftersom att det finns en stark koppling till politiska intressen. Detta eftersom att stater lämnar en bankgaranti vilket innebär att om en bank får ekonomiska svårigheter går staterna in och stödjer (Marton, Lundqvist & Pettersson 2016 s.447). Banker i Sverige som står under finansinspektionens tillsyn omfattas av den statliga insättningsgarantin och dessa banker följer därmed finansinspektionens föreskrifter och däribland specifika IFRS som IFRS 9. För banker gäller det alltså inte bara att följa IFRS 9 utan även förhålla sig till bankregleringen. Att följa bankregleringen innebär bland annat att man ska uppfylla kapitalkravet som beräknas genom att bankernas egna kapital ställs i förhållande till deras riskfyllda tillgångar. Syftet med bankregleringen är att upprätthålla en finansiell stabilitet och minska risken för finansiella kriser (Finansinspektionen 2018).

1.2 Problemdiskussion

När en låntagare får ekonomiska svårigheter och inte har möjlighet att betala tillbaka på lånet kan det ta upp till flera år innan banken får en indikation och kan uppskatta kreditförlusten. Detta medför en osäkerhet i redovisningen som inte blir tillförlitlig och korrekt återgiven och en fråga som då har diskuterats är hur tidigt denna kreditförlust ska redovisas. Enligt den tidigare standarden IAS 39 tillämpades bestämmelserna för nedskrivning först när en objektiv händelse hade inträffat vilket medförde en stor osäkerhet i redovisningen. Den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 utgår istället från förväntade kreditförluster. Eftersom att den tidigare nedskrivningsmodellen baserades på inträffade förluster och den nya modellen bygger på förväntade kreditförluster, kan övergången till IFRS 9 påverka bankernas finansiella ställning. Förväntningen är bland annat att kreditförluster redovisas tidigare, vilket innebär att ackumulerade förluster borde öka (Hashim, Li & O'Hanlon, 2016; Novotny-Farkas 2016). Frågan är dock om det verkligen har inträffat och i sådana fall hur stor övergångseffekten är. Det har hittills varit oklart vilka effekter den nya nedskrivningsmodellen har kommit att medföra och möjliga konsekvenser har diskuterats flitigt från flera håll (Huian 2012; Novotny-Farkas 2016; Hashim, Li & O'Hanlon 2016; Sveriges Riksbank 2018). Det finns uppsatser som tidigare har behandlat ämnet IFRS 9 men fokus har då legat på att identifiera skillnaderna mellan IAS 39 och IFRS 9 och inte på att analysera effekterna av övergången till IFRS 9. Vid upprättande av uppsatsen har bankerna precis publicerat årsredovisningarna för 2017 och i dessa har bankerna beskrivit de uppskattade effekterna vid övergången till IFRS 9. Genom att analysera dessa effekter gör det vår studie högst aktuell vid tidpunkten för uppsatsens upprättande.

Bankerna i Sverige skiljer sig i både struktur och storlek vilket är något som bland annat kan påverka hur kreditgivningen ser ut, hur bedömningar kring nedskrivning görs samt vilka intressen och intressenter banken har (Marton & Runesson 2017; Berger & Udell 2006; Berger & Black 2011; Stein 2002). I denna studie bidrar vi till forskningen genom att undersöka om effekten av förändringar i kreditförluster beror på bankens storlek och/eller struktur.

Till skillnad från IAS 39, där det inte var tillåtet att basera redovisningen på spekulativa förväntningar om framtiden, införs ett stort bedömningsutrymme för banker med IFRS 9. För att bedöma den förväntade kreditförlusten av de finansiella tillgångarna krävs avancerade system, att man inkluderar kundinformation men även makroekonomiska faktorer i beräkningarna (Sveriges Riksbank 2018). Det ökade bedömningsutrymmet medför även en risk för att användandet av capital management förekommer det vill säga att redovisningsval baseras på ledningens incitament. Bankerna måste även förhålla sig till bankregleringen och uppfylla kapitalkravet. Övergången till IFRS 9 förväntas ge effekter på bankernas finansiella ställning vilket kan öka incitamenten ytterligare för att påverka redovisningen. Soliditet är ett finansiellt mått som används inom forskningen för att undersöka förekomsten av capital management och tanken är att om en bank har lägre soliditet, så finns det större incitament för att påverka redovisningen (Catasús, Högberg & Johrén 2017). Vår studie bidrar även till att undersöka förekomsten av capital management vid redovisning av kreditförluster enligt IFRS 9.

1.3 Syfte och frågeställningar

Det finns en förväntan om att kreditförlusterna kommer att öka med IFRS 9. Syftet med vår studie är att undersöka effekten av den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 på svenska bankers finansiella ställning och vad en eventuell skillnad kan bero på.

Frågeställningar:

1. Vilken effekt medför nedskrivningsmodellen, enligt IFRS 9, på bankernas egna kapital?
2. Kan denna eventuella effekt förklaras av bankens storlek, struktur eller soliditet?

1.4 Avgränsningar

Studien har baserats på de uppskattade övergångseffekterna i bankernas årsredovisningar från 2017. Studien har avgränsats till att enbart inkludera svenska banker som står under finansinspektionens tillsyn.

2. Referensram

I referensramen redogör vi för nedskrivningsmodellen enligt IAS 39 och IFRS 9 samt skillnaden mellan dessa. Vi redogör även för bankernas verksamheter, bankreglering, capital management och det finansiella måttet soliditet. Referensramen följs av våra hypotesformuleringar.

2.1 Nedskrivningsmodellen enligt IAS 39

Enligt IAS 39 görs en nedskrivning av finansiella tillgångar på balansdagen endast då en objektiv händelse bekräftar att en nedskrivning är aktuell (IAS 39 p.58). En eller flera objektiva händelser även så kallade "förlusthändelser" innebär observerbara uppgifter som framkommer efter det att tillgången redovisades för första gången. Punkt 59 redogör för sådana uppgifter, det handlar exempelvis om att man ser att gäldenären har betydande finansiella svårigheter att betala sin skuld, uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp och att det finns en sannolikhet att låntagaren kommer att gå i konkurs. En nedskrivning kan också göras för investeringar som gjorts i egetkapitalinstrument och där den tekniska miljön, marknadsmiljön, ekonomiska miljön eller juridiska miljön, där emittenten verkar, inte visat sig vara gynnsam och då det inte verkar vara möjligt att återvinna anskaffningsvärdet i egetkapitalinstrumentet (IAS 39 p.61).

Nedskrivningen enligt IAS 39 skiljer sig beroende på vad det är för typ av finansiella tillgångar, tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde, tillgångar som redovisas till anskaffningsvärde eller tillgångar som kan säljas. Nedskrivningen för tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden, exklusive framtida kreditförluster, diskonterade till tillgångens ursprungliga effektiva ränta (IAS 39 p.63). Förlusten till följd av nedskrivning redovisas i resultaträkningen (IAS 39 p.63). Nedskrivningar för tillgångar som redovisas till anskaffningsvärde beräknas som skillnaden mellan den finansiella tillgångens redovisade värde och nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden diskonterade till aktuell marknadsavkastning för en likartad finansiell tillgång (IAS 39 p.66). Under IAS 39 värderades vissa finansiella garantiavtal och låneåtaganden istället enligt IAS 37 Avsättningar, eventalförpliktelse och eventualtillgångar (IAS 39 p.2 h).

Även om man förväntar sig förluster med anledning av framtida händelser får inte detta redovisas, trots att det är sannolikt (IAS 39 p.59). En bank får alltså inte redovisa framtida händelser efter balansdagen även om de är förväntade. Detta medför att banken redovisar förlusten när det blir känt att kunden inte kan betala. Även om banken internt insett att så är fallet, får man inte inkludera det i redovisningen (Novotny-Farkas 2016).

2.2 Nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9

Redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument antogs av EU i november 2016 och ska tillämpas på räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2018 eller senare. Syftet med standarden är att "*fastställa principer för redovisning av finansiella tillgångar och finansiella*

skulder som kommer att ge relevant och användbar information till användarna av finansiella rapporter för bedömning av belopp, tidpunkter och osäkerhet för ett företags framtida kassaflöden.” (IFRS 9 p.1).

Processen med att ta fram den nya standarden delades in i fyra områden, nämligen klassificering och värdering, bortbokning, nedskrivning samt säkringsredovisning. Nedskrivning av finansiella tillgångar visade sig vara en komplex fråga. Första utkastet lämnades år 2009, den slutliga versionen antogs år 2014 och standarden började tillämpas på räkenskapsår som påbörjats efter den 1 januari 2018 (Marton, Lundqvist & Pettersson 2016 s. 446). IFRS 9 tar sin utgångspunkt i förväntade kreditförluster och nedskrivningsprocessen baseras enligt samma värderingsmetod för samtliga tillgångar som omfattas av standarden.

Nedskrivningsreglerna tillämpas på finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde, finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat, låneåtaganden förutom de som värderas till verkligt värde via resultatet, leasingfordringar enligt IFRS 16 samt kontraktstillgångar som omfattas av IFRS 15. Reserveringar för kreditförluster kommer med IFRS 9 inte enbart redovisas för osäkra lån utan i samband med att en ny kredit lämnas bokas även en reserv som motsvarar 12 månaders förväntad kreditförlust (IFRS 9 p. 5.5.1). För finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat redovisas förlustreserven i övrigt totalresultat och påverkar därmed inte det redovisade värdet av den finansiella tillgången i balansräkningen (IFRS 9 p.5.5.2).

Nedskrivningsreglerna i den nya standarden bygger på en trestegsmodell där förändringar i kreditrisken ska speglas i redovisningen. Det första steget inkluderar finansiella instrument som sedan den initiala tidpunkten inte har en signifikant ökning av kreditrisken eller finansiella instrument som har en låg kreditrisk på balansdagen. Det andra steget inkluderar finansiella instrument som sedan den initiala tidpunkten har en signifikant försämring av kreditrisken men som saknar ett objektivet bevis på att en nedskrivning bör göras. Steg tre omfattar de finansiella instrument där det finns objektiva bevis för att nedskrivning ska göras.

Steg 1 enligt nedskrivningsmodellen blir aktuell när ett finansiellt instrument ska redovisas för första gången. Enligt IFRS 9 menar man att samtliga lån har en viss risk från det att de upptas och därför ska en förlustreserv redovisas (IFRS 9 p.5.5.1). I resultaträkningen redovisas ett belopp av 12-månaders förväntade kreditförluster. Ränteintäkter för finansiella tillgångar redovisas utan avdrag för förväntade kreditförluster. Förväntade kreditförluster inom 12 månader innebär inte den förlust som väntas under dessa månader utan beloppet är en del av de förväntade kreditförluster under hela löptiden viktat med sannolikheten för att betalning uteblir. Förlustbidraget har fastställts och fungerar som ett underlag för de ursprungliga förväntningarna man har avseende kreditförluster på det finansiella instrumentet. Förlustreserv redovisas för finansiella tillgångar och skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat. För finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat, redovisas förlustreserven i övrigt totalresultat och minskar inte tillgångens redovisade värde i balansräkningen (IFRS 9 p.5.5.2).

Steg 2 blir aktuellt om det bedöms att kreditrisken ökat betydligt. Det som händer då är att ett belopp fastställs med grund i de förväntade kreditförlusterna för hela löptiden och redovisas i resultaträkningen (IFRS 9 p.5.5.3). Bedömningen för kreditrisken kan bedömas enskilt eller för flera tillgångar. Förlustreserven ska bedömas till ett belopp som motsvarar 12 månaders förväntade kreditförluster om kreditrisken inte har ökat betydligt sedan det första redovisningstillfället (IFRS 9 p.5.5.5). Om en bank tidigare redovisat förväntade kreditförluster för hela den återstående löptiden för ett finansiellt instrument till vid den föregående perioden, men att det inte längre är aktuellt ska banken istället för den aktuella redovisningsperioden redovisa en förlustreserv som motsvarar förväntade kreditförluster för 12 månader (IFRS 9 p.5.5.7). Justeringen av förlustreserven redovisas som en nedskrivningsvinst- eller förlust i resultatet (IFRS 9 p.5.5.8).

Bedömningen av om en betydande ökning av kreditförlusten uppkommit sedan det första redovisningstillfället ska man inte utgå ifrån förändringen i förväntade kreditförluster, utan förändringen för ett fallissemang under det finansiella instrumentets löptid. Bedömningen som görs av företaget ska grundas i "rimliga och verifierbara uppgifter" som finns att tillgå och som pekar på en betydande ökning av kreditrisken. Uppskattningarna baseras även på makroekonomiska faktorer som exempelvis BNP, arbetslöshet, räntor och råvarupriser (Riksbanken 2018). Resultatet baseras på att man jämför risken för fallissemang på balansdagen och den risken som man identifierade när det finansiella instrumentet redovisades för första gången (IFRS 9 p.5.5.9). Om det finns uppgifter på förfallna betalningar finns det en presumtion enligt IFRS 9 p.5.5.11 att det har skett en betydande ökning av kreditrisken om avtalsenliga betalningar är förfallna med 30 dagar. Företaget kan visa att så inte är fallet, enbart om de kan visa på utan kostsamma insatser att rimliga och verifierbara uppgifter tyder på att det inte stämmer. Om företaget fastställt att kreditrisken för ett finansiellt instrument är lågt finns en praktisk förenklingsregel i standarden som innebär att företag kan anta att den inte har ökat väsentligt på balansdagen. En låg kreditrisk innebär att låntagaren har en god förmåga att på kort sikt uppfylla sina betalningsförpliktelser och att ogynnsamma förändringar på längre sikt kan men inte behöver påverka låntagarens förmåga till betalning. IFRS 9 menar att en låg kreditvärdering kan vara en indikation på detta (IFRS 9 p.5.5.9-10).

Steg 3 innebär att en förlusthändelse har inträffat och beräkningen av nedskrivningen görs på samma sätt som steg 2. Det som skiljer sig är hur ränteintäkterna beräknas. Ränteintäkterna beräknas då med grund i den amorterade kostnaden (bruttobeloppet minus förlustavdraget) (IFRS 2018). IASB valde att inte definiera kreditförluster eftersom att det finns en möjlighet att den strider mot den som tillämpas internt av företagen. Företagen ska istället tillämpa en definition på kreditförluster som gäller konsekvent mellan redovisningsperioder. Enligt IFRS 9 får man däremot inte redovisa en kreditförlust när en finansiell tillgång är förfallen med mer än 90 dagar utan en rimlig förklaring (IFRS 9 p B5 5.37). I bilaga A redogörs även för indikationer som innebär att en finansiell tillgång har ett sämre kreditvärde.

Uppskattningar av förväntade kreditförluster ska grundas i ett objektiva ställningstagande och på sannolikhet som fastställs genom att utvärdera möjliga utfall och med hänsyn till tidsvärdet av kapital. Företaget ska i denna bedömning även väga in rimlig och verifierbar information om både den aktuella tidpunkten och tidigare händelser samt rimliga och verifierbara prognoser om framtiden (Deloitte 2016). Värderingen måste inkludera vägda sannolikheter

för kreditförluster för den finansiella tillgången, detta även i de fall som de inte är sannolika och företaget bedömer att det är mest sannolikt att det utlånade beloppet erhålls. Det hela innebär att företagen i sin praktiska tillämpning inte får uppskatta utfallet enbart med grund i det mest sannolika scenariot (Deloitte 2016). Beräkningen för att fastställa de förväntade kreditförlusterna görs genom att identifiera scenarion där betalning uteblir, mäta vilken förlust som varje scenario medför, multiplicera förlusten med sannolikheten för att scenariot kommer att inträffa och slutligen sammanställa resultatet av samtliga scenarier (PwC 2017). PwC (2017) menar i sin rapport att IFRS 9 inte kräver att företagen gör så komplexa modeller och att man inte behöver inkludera alla scenarier. Det är dessutom tillåtet att använda sig av en modell som inte tar hänsyn till scenarion och sannolikhet, utan där resultatet baseras på ett medelvärde för en större grupp med samma riskkaraktär.

2.3 Skillnaderna mellan nedskrivningsmodellen enligt IAS 39 och IFRS 9

IFRS 9 Finansiella instrument skiljer sig väsentligt mot den tidigare standarden IAS 39 Finansiella instrument, redovisning och värdering. I den nya standarden har det skett ändringar i principerna för nedskrivningar av kreditförluster. I den tidigare modellen baserades en nedskrivning på en inträffad förlust till skillnad från den nya modellen som tar sin utgångspunkt i förväntade kreditförluster. Till skillnad från IAS 39 kräver IFRS 9 många uppskattningar och mer bedömningar. IAS 39 krävde inga bedömningar då man inte fick redovisa utifrån framtida möjliga scenarion utan en kreditförlust redovisades när den faktiskt inträffat. Enligt IFRS 9 grundar sig bedömningarna i historiska händelser, den aktuella situationen och framtida förväntningar samt andra makroekonomiska faktorer.

Enligt IFRS 9 värderas samtliga tillgångar som omfattas av standarden enligt samma värderingsmetod, något som skiljer sig mot den tidigare standarden. Den nya nedskrivningsmodellen är en mer framåtblickande modell. För att bestämma förväntade kreditförluster enligt IFRS 9 krävs historisk information, nuvarande förhållanden samt en framtida prognos. Det är alltså inte längre aktuellt med lista på händelser som aktiverar en nedskrivning enligt IAS 39. Enligt IFRS 9 tar man in ett bredare perspektiv och mer bedömningar görs. Däremot stämmer indikationerna för nedskrivning överens med de som gällde enligt IAS 39 (Deloitte 2016). En annan skillnad är att till skillnad mot IAS 39 ska enligt IFRS 9 en förlustreserv bokas när en ny finansiell tillgång redovisas för första gången vilket innebär att för finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat, kommer värdet på de finansiella tillgångarna att minska vilket påverkar bankernas finansiella ställning.

Det finns en förväntan om att IFRS 9 kan öka den finansiella stabiliteten och minska procyklikaltitet. Detta genom att den reducerar att kreditförluster byggs upp och inte syns, reducerar överstatliggörandet av reglerande kapital samt på grund av de utökade upplysningskraven (Novotny-Farkas 2016). Enligt Niklas Frykström och Jieying Li, verksamma på Sveriges Riksbank väntas effekterna av den nya standarden innebära att på längre sikt bidra till en ökad finansiell stabilitet genom att bankernas hantering av kreditförluster förbättras, det konjunkturförstärkande momentet minskas genom att kreditförluster redovisas tidigare samt att transparensen i redovisningen ökar (Sveriges Riksbank 2018).

2.4 Bankverksamhet

Hur bankernas ägarstruktur och storlek skiljer sig åt och hur detta i sin tur påverkar hur bankens verksamhet bedrivs och hur redovisningen görs är ett ämne som tidigare forskning hanterat. En bankrörelse definieras som en rörelse där en betalningsförmedling via betalsystem finns samt att en rörelse mottar medel som finns tillgänglig inom 30 dagar efter uppsägning (Lag 2004:297 om bank- och finansieringsrörelse kap. 1 3§). Med bank avses bankaktiebolag, sparbanks och medlemsbanker (Ibid kap.1 p.5). Banker som har en aktiebolagsform bedrivs med ett vinstsyfte och att ge en så stor avkastning till sina aktieägare som möjligt (Bankaktiebolagslagen 1987:618). En sparbanks är en icke-vinstdrivande fristående bank (Sparbankslag 1987:619 1§). En medlemsbank bedrivs som en ekonomisk förening som avser att främja medlemmarnas ekonomiska intressen i vilken medlemmarna är aktiva genom att betala en medlemsinsats samt använda bankens tjänster (Lag 1995:1570 om medlemsbanker kap.1 2§; Svenska Bankföreningen 2018). Sparbankernas struktur vad gäller ägare skiljer sig åt från bankaktiebolag genom att sparbanks saknar ägare med vinstintressen. Huvudmän har som ansvar att ha tillsyn över bankens verksamhet. Den grundläggande idén bakom sparbanks är att bedriva bankverksamhet, utan externa ägares intresse och att främja sparande. Huvudmännen tillsätts bland annat av kommunerna i verksamhetsområdet och har således en tydlig lokal förankring (Hultén & Wikström 2008).

Banker har olika metoder för utlåning där tidigare forskning visar att stora banks har komparativa fördelar när det gäller utlåning till större företag medan mindre banks har fördelar när det gäller utlåning till mindre företag (Berger & Black 2011). Storleken på bank styr även hur kreditgivningen görs. De olika modellerna för kreditgivning delas in i två grupper, modeller som grundar sig i hårddata och modeller som grundar sig på mjuk kvalitativ information. I stora banks uppmuntras man att låna ut pengar till stora företag som har tillgänglig och transparent information och på så vis använder man sin kompetensfördel att använda sig av hårddata som exempelvis finansiella nyckeltal och kreditratings. Små banks använder sig istället av mjuk information vid en kreditgivning vilket innebär kvalitativ information istället för kvantitativa data. Detta tar sig istället i uttryck av relationer. Man grundar sin kreditgivning i mindre banks på den kännedom man har om personen och företaget i fråga (Berger & Black 2011). Anledningen till att stora banks anses ha konkurrensfördelar när de gäller de hårda modeller för kreditgivning är eftersom att de kan vara bättre på att kvantifiera denna information. De kan däremot vara sämre på att använda mjuk modell för kreditgivning eftersom det är svårare att använda sig av detta eftersom att det är en sån stor organisation (Stein 2002). Skillnaden mellan stora och små banks består även i att större banks är föremål för högre politiska kostnader. Detta eftersom att de har en större intressesfär och har en högre bevakning av både media och av det politiska systemet. Större banks skiljer sig även när det gäller förmågan att producera bättre uppskattningar av kreditförluster med tanke på kostnaden för kompetens och avancerade system (Marton & Runesson 2017).

2.5 Bankreglering

För att kunna presentera sig som en bank krävs att man har erhållit ett tillstånd från finansinspektionen (Lag 2004:297 om bank- och finansieringsrörelse Kap. 2 1§) och detta tillstånd får ges till samtliga banker dvs. bankaktiebolag, sparbanker och medlemsbanker (Ibid kap.3 1§). Att ett företag får tillstånd att bedriva bankverksamhet innebär också att dem omfattas av den statliga insättningsgarantin som innebär att man som sparare kan få ett belopp på maximalt 100 000 euro om banken skulle gå i konkurs (Lag 1995:1571 om insättningsgaranti). Kreditbolag och inlåningsföretag är företag som bedriver in- och utlåning alternativt enbart inlåning men som inte lyder under finansinspektionen. Att lyda under finansinspektionen innebär att man har ett större förtroende och det medför en större säkerhet för allmänheten. Däremot omfattas dessa banker av ett mer komplext regelverk. Samtliga banker som lyder under finansinspektionen följer specifika IFRS, lagar och förordningar.

Baselkommitten för banktillsyn är den primära aktören för arbetet med globala standarder för bankreglering samt fungerar som ett samarbete för bankövervakning (BIS 2018). Bankregleringen bygger sedan Basel II¹ på tre ben, 1) minimikrav på kapitalkrav, 2) granskning av övervakning samt 3) marknadsdisciplin. Ben nummer 1 innebär att bankerna måste ha ett viss reglerat kapital som speglar risken i bankens tillgångar. Ben nummer 2 innebär att bankövervakare har en auktoritet att utvärdera riskhanteringen av banker och om de anser det nödvändigt möjlighet att ställa högre kapitalkrav. Ben nummer 3 innebär att bankernas rapportering ska vara transparent för att säkerhetsställa att förtroendet är fortsatt högt.

Vid utarbetningen av nya standarder måste man göra en avvägning mellan regler som begränsar handlande och regler som möjliggör att organisationer som banker kan göra sina egna bedömningar. Att företag får utrymme för att göra egna bedömningar som mer passar deras verksamhet innebär även utrymme för manipulation. Detta är något som minskar användbarheten och jämförbarheten mellan olika företag (Marton, Lundqvist & Pettersson 2016). Novotny-Farkas (2016) menar att de fördelar som man ser med den nya standarden är beroende av dess korrekta och konsekventa tillämpning över olika jurisdiktioner. Nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 medför att ett betydande utrymme skapas för ledningsbefogenheter. Nedskrivning och incitament har tidigare behandlats (Kanagaretnam, Lobo & Yang 2004) och Beck och Narayanamoorthy (2013) har visat på att incitamenten kan mildras med en striktare bankreglering. Novotny-Farkas (2016) menar att tillsynsmyndigheter kan inneha en viktig funktion när det gäller tillämpningen av standarden men menar också på att en allt för stor tillsyn skulle medföra att försiktighetsprinciper införs som då skulle påverka integriteten i den finansiella rapporteringen.

2.6 Capital management

IASB:s regelverk grundar sig på en principbaserad redovisning vilket innebär att definiera och arbeta utifrån principer och begrepp snarare än att redovisningen regleras genom kvantitativa mått. Syftet med principbaserad redovisning är att organisationer ska kunna

---

¹ Internationella reglerna för kapitaltäckning som trädde i kraft 2007 och som syftar till att säkerhetsställa stabiliteten i det finansiella banksystemet (Finansinspektionen 2005)

anpassa sin organisation inom ramen för rådande principer och genom detta nå en mer rättvisande och transparent redovisning. Dock finns en risk att en principbaserad redovisnings minskar jämförbarheten och det korrekta återgivandet, på grund av utrymmet för egna bedömningar (Benston, Bromwich & Wagenhofer 2006).

Tidigare forskning har visat på att det förekommer capital management inom banksektorn och i samband med redovisning av kreditförluster (Pinto & Picoto 2017; Gombola, Ho & Huang 2016). Capital management innebär att ledningen gör redovisningsval för att nå de bankregleringens krav på kapital eller för att stärka kapitalet. Genom att manipulera låneförlustavsättningar kan man styra kapitaltäckningsgraden (Gombola, Ho & Huang 2016 s. 37). Pinto & Picoto (2017) har undersökt förekomsten av earnings- och capital management i europeiska banker under perioden 2007–2014 och om den finansiella krisen 2008 har någon påverkan på detta. Deras studie indikerade på att ledningen i bankerna använder sig av låneförlustavsättningar för att styra resultat och reglerat kapital. Man vill minska volatiliteten i resultatet och undvika de kostnader som uppkommer om man bryter mot kapitalkraven. De kan inte se att förekomsten av detta har minskat sedan 2008, endast i de värst drabbade länderna i Europa.

Soliditet är ett vanligt mått som används inom forskningen för att undersöka förhållandet mellan incitament och redovisningsval. Soliditet är ett finansiellt mått som används för att beskriva förhållandet mellan eget kapital och totalt kapital. En hög soliditet innebär att bankens tillgångar finansieras av en stor andel eget kapital och en mindre andel skulder. En högre soliditet innebär att betalningsförmågan är god och att det finns en låg finansiell risk vilket innebär att man står stadigare i tider då det går sämre. Grundtanken är att om en bank har en lägre soliditet har ledningen ett större incitament att påverka redovisningen än om banken har en hög soliditet (Catasús, Högberg & Johrén 2017).

2.7 Hypotesformulering

Med grund i referensramen ämnar vi besvara vår forskningsfråga med hjälp av nedanstående formulerade hypoteser.

Nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 skiljer sig väsentligt från den tidigare modellen enligt IAS 39 och det finns därmed en förväntan på att nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 kommer att resultera i ökade ackumulerade kreditförluster (Hashim, Li & O'Hanlon 2016; Novotny-Farkas 2016). Detta eftersom att den tidigare nedskrivningsmodellen baserades på inträffade kreditförluster medan den nya nedskrivningsmetoden bygger på förväntade kreditförluster. Kritiken av IAS 39 har bland annat bestått i att bankernas reserver var för små och att kreditförlusterna redovisades för sent. Med den nya nedskrivningsmodellen vill man öka den finansiella stabiliteten. Övergångseffekterna har vid studiens genomförande precis presenterats i bankernas årsredovisningar för 2017 och det som vi avser att undersöka är om dessa förväntningar har inträffats vilket leder oss till studiens första hypotes.

Hypotes 1: Nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 medför en signifikant effekt i förändringen av bankernas egna kapital.

Tidigare forskning har identifierat skillnader mellan små och stora banker (Marton & Runesson 2017; Berger & Black 2011; Stein 2002). Stora banker använder sig av modeller för utlåning som baseras på hårddata medan mindre banker grundar sin kreditgivning på mjuk kvalitativ data. Eftersom att den interna kompetensen och avancerade system är relativt mindre kostsamt i större banker än i mindre banker, kan detta påverka hur kreditbedömningen genomförs. I större banker kanske man förlitar sig mer på beräkningsmodeller medan banker på mindre orter kanske tar större hänsyn till vem personen är, då man har en större kännedom om invånarna.

Hypotes 2: Storleken på de ökade ackumulerade kreditförlusterna beror på bankens storlek.

Bankens struktur kan påverka vilken effekt nedskrivningsmodellen har på bankernas finansiella ställning eftersom att bankernas verksamheter, intressen och intressenter skiljer sig åt. Exempelvis kan en bank som har ett vinstintresse ha större incitament att påverka redovisningen än en bank som inte har ett vinstintresse. Sparbanker ses generellt som mer traditionella banker som enbart ägnar sig åt in- och utlåning vilket kan medföra att de redovisar högre kreditförluster. De fyra storbankerna är ganska lika med de banktjänster som de erbjuder, de har en större krets av intressenter och blir naturligt därmed mer granskade samtidigt som de har antagits ha större förmåga att bättre uppskatta kreditförluster.

Hypotes 3: Storleken på de ökade ackumulerade kreditförlusterna beror på bankens struktur.

Soliditet är ett finansiellt mått som används för att undersöka förekomsten av capital management. Capital management har identifierats inom banksektorn i samband med redovisning av kreditförluster. Bankernas soliditet kan påverka storleken på de ackumulerade kreditförlusterna eftersom att en lägre soliditet innebär ett större incitament för ledningen att påverka redovisningen. Införandet av IFRS 9 medför ett större bedömningsutrymme för banker och tidigare forskning menar att de potentiella fördelarna med IFRS 9 är beroende av en strikt bankreglering. Med nedanstående hypotes vill vi undersöka sambandet mellan storleken på de ökade kreditförlusterna och soliditeten för att kunna dra en slutsats om förekomsten av capital management vid redovisningen av kreditförluster hos banker.

Hypotes 4: Storleken på de ökade ackumulerade kreditförlusterna beror på bankens soliditet.

3. Metod

I följande avsnitt redogör vi för studiens design, hur vi har samlat in vår referensram och vår data, studiens urval samt de använda variabler och de statistiska test som genomförts. Avsnittet avslutas med en metoddiskussion som belyser problematiken med den valda metoden.

3.1 Studiens design och forskningsansats

Valet av ämne bestämdes med grund i tidigare forskning och aktuella ämnen inom redovisningsområdet. Det finns förväntningar från olika håll på att IFRS 9 kommer att resultera i att ackumulerade kreditförluster kommer att öka. Vår studie och våra hypoteser grundade sig i en deduktiv ansats. Att arbeta deduktivt innebär att vi utifrån en etablerad teori eller modell undersöker verkligheten för att dra slutsatser om ett specifikt fenomen (Patel & Davidson 2011 s.22). Utifrån det vi vet inom området och den referensram vi använt oss av härleder vi fyra hypoteser som har underkastats en empirisk granskning. Studien har gjorts med en kvantitativ metod och metoden valdes för att kunna uppnå syftet med studien (Holme & Solvang 1997 s.76).

Studiens forskningsdesign har utgjorts av en tvärsnittsdesign. Tvärsnittsdesign innebär att data samlas in vid en specifik tidpunkt från en eller flera fall och som används för att undersöka samband (Bryman & Bell 2015 s.64). I vår studie undersökte vi svenska banker och insamling av data har skett via årsredovisningar för år 2017. I årsredovisningarna för 2017 har IFRS 9 inte börjat tillämpas, dock har majoriteten av bankerna uppskattat effekterna av övergången i sina noter. Det samband som vi har undersökt är hur bankernas eget kapital påverkas av nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 samt vad en eventuell skillnad mellan bankerna kan bero på.

3.2 Insamling av referensram

Insamlingen av vår referensram hämtades via Göteborgs Universitetsbiblioteks söktjänst och Google Scholar. Vi har använt oss av artiklar skrivna av väletablerade forskare inom området som exempelvis Jan Marton, Maria Huian, Zoltan Novotny-Farkas och Cipullo Nadia och Vinciguerra Rosa. De sökord som vi har använt oss av är: IFRS 9, IAS 39, impairment, credit loss, bank regulation, financial assets, banks, solidity och capital management. Vi har även använt oss av publikationer som är icke-vetenskapliga, men utgivna av tillförlitliga aktörer som Sveriges Riksbank, branschorganisationen FAR samt de fyra största revisionsbyråerna. Vi använde oss av dessa på grund av deras koppling till den praktiska tillämpningen.

3.3 Insamling av data

Vår data inhämtades från Finansinspektionens företagsregister. I företagsregistret finns de företag som har tillstånd från Finansinspektionen att erbjuda finansiella tjänster (Finansinspektionen 2018). Under huvudkategori sökte vi på bank. Som resultat fick vi fram

41 stycken bankaktiebolag, 2 stycken medlemsbanker och 47 stycken sparbanker samt 79 stycken svenska bankaktiebolag med utländsk filial. Eftersom att vi har utgått ifrån koncernens årsredovisning innebär det att de utländska filialerna ingått i koncernens årsredovisning. Vår studie baseras därmed på totalt 90 stycken observationer.

Tabell 1. Svenska banker enligt finansinspektionens företagsregister

Bankstruktur	Antal
Bankaktiebolag	41
Medlemsbanker	2
Sparbanker	47
Totalt	90

Vi valde att dela in bankerna i fyra olika kategorier till skillnad från finansinspektionens uppdelning med grund i att vi i vår studie ville särskilja de fyra storbankerna, som är Skandinaviska Enskilda Banken AB, Swedbank AB, Svenska Handelsbanken AB samt Nordea Bank AB. Dessa fyra banker hamnade i en egen kategori med benämningen storbanker. Våra fyra kategorier var således; bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker samt storbanker.

Vi valde att studera årsredovisningar för bankerna och i de fall där bankerna ingår i koncerner valde vi att studera koncernens årsredovisning. Vi inhämtade de olika bankernas årsredovisningar för 2017 från bankernas respektive hemsida och samlade därefter in data från bankernas balansräkningar samt noter. Den insamlade datan sammanställdes manuellt. Från balansräkningen samlade vi in siffrorna för eget kapital, utestående lånefordringar till kreditinstitut och allmänhet samt balansomslutning. Vi valde att använda bankens balansomslutning som mått på bankens storlek på grund av att det är ett mått som används för banker eftersom att bankens omsättning inte säger något om bankens storlek (Horrigan 1966). De uppskattade övergångseffekterna på eget kapital inhämtades från noterna. En svårighet uppkom då bankerna redovisade denna effekt på olika sätt. 60 procent av de banker som utgjorde underlaget för studien efter bortfall redovisade enbart den totala övergångseffekten medan resterande banker särskilde effekterna av nedskrivningmodellen och effekterna som härleddes till förändringar i klassificering och värdering av de finansiella tillgångarna. De banker som enbart redovisade den totala övergångseffekten gjorde bedömningen att förändringen vad gäller klassificering och värdering kommer att vara liten eller att ingen förändring kommer att ske. Den effekt som sker på eget kapital hänförs därmed till de nya reglerna kring nedskrivning. Vi valde därför att samla in data från båda dessa för vår undersökning för att se om det hade någon påverkan på resultatet. I variabeln för effekten av nedskrivningsmodellen lade vi därför in summan för den totala effekten för de banker som inte hade separerat effekten från nedskrivningsmodellen med den totala effekten. I vårt resultat valde vi att använda måttet för total effekt eftersom att merparten av övergångseffekterna beror på nedskrivningsmodellen. Vi kunde även se i våra statistiska tester att skillnaden i resultatet av att använda total effekt inte var betydelsefull för studiens slutsats.

Med anledning av att bankerna redovisade de uppskattade övergångseffekterna olika, i både netto och brutto valde vi att sammanställa samtliga observationer netto. Detta val gjorde vi på grund av att vi ville studera den verkliga effekten efter skatt i de finansiella rapporterna. Detta innebar att de värden som var angivna brutto per 2018-01-01 reducerades med en skattesats på 22 %. I de årsredovisningar där det inte har framkommit om beloppet redovisas netto eller brutto har vi utgått ifrån att det redovisats netto.

En av bankerna, Nordea Bank AB, redovisade i EURO. Med riksbankens crosskurser räknade vi om den aktuella valutan till svenska kronor per den 29/12 2017.

En av bankerna, Högsby Sparbank, redovisade ett väldigt högt, positivt värde av IFRS 9 påverkan på klassificering och värdering. Vi valde därför att använda värdet för effekten av nedskrivningsmodellen även som den totala effekten. Ingen anledning gavs i noterna för den stora effekten. Genom att justera denna observation gav vårt resultat en mer rättvisande bild.

3.3.1 Urval och bortfall

Den population som vi har valt att uttala oss om är samtliga svenska banker som lyder under finansinspektionens tillsyn, vilket utgörs av 90 banker. Alla banker som står under Finansinspektionens tillsyn följer finansinspektionens föreskrifter och däribland specifika IFRS som IFRS 9. Eftersom att vi valt att inkludera samtliga banker är urvalet inte baserat på slumpmässighet och består därför av ett icke-sannolikhetsurval (Holme & Solvang 1997 s.183). Vi har valt att avgränsa oss till svenska banker och dess filialer utomlands av den anledning att vissa banker enbart har koncernredovisningen tillgänglig och ingen uppdelning av redovisningen på de olika länderna gick att finna. Anledningen till att vi har valt att avgränsa oss till svenska banker är för att vi framförallt var intresserade av att studera hur bankstrukturen kan påverka förändringar i kreditförluster. Bankstrukturen kan skilja sig åt mellan olika länder. En annan anledning är problematiken som uppstår kring språk, valutor och redovisningspraxis i de olika länderna.

Studien hade ett bortfall på 13 procent. Av de 90 observationerna hade vi alltså ett bortfall på 12 stycken banker, *se bilaga II*. Av dessa 12 bortfall berodde två bortfall på att bankerna, Sparbanken Göttinge AB och Bluestep Bank AB, inte publicerat sina årsredovisningar för 2017 vid studiens genomförande. Ett bortfall berodde på att SEB Kort AB, som fanns med på Finansinspektionens lista, är ett dotterbolag till Skandinaviska Enskilda Banken och därmed ingår i deras redovisning för koncernen. Eftersom att vi samlat in data från koncernredovisningar valde vi att exkludera denna från vår studie. Ett annat bortfall, Netfonds AB, hade sin årsredovisning på ett främmande språk. De resterande bortfallen berodde på att bankerna inte presenterat några uppskattningar av vilka de förväntade effekterna blir när IFRS 9 börjar tillämpas. Av de 12 banker som räknas som bortfall i studien är sju stycken sparbanker, en medlemsbank och fyra bankaktiebolag. Vi kan inte uttala oss om bortfallet av de fyra bankaktiebolagen, på grund av att vi inte har kunnat studera årsredovisningarna och övriga siffror för att jämföra och dra en eventuell slutsats om hur bortfallet kan ha påverkat resultatet. För sparbankerna kunde vi konkludera att de värden som funnits tillgängliga inte skiljt sig markant från variabelernas medelvärde vad gäller både

studiens totala observationer och till sparbanker som kategori. Detta innebär att bortfallet för denna grupp inte haft någon större påverkan på studiens resultat. Urvalet bestod endast av två medlemsbanker varav en blev ett bortfall. Bortfallet av medlemsbanken har för vissa slutsatser en stor påverkan men en mindre för andra, detta är något som tagits i beaktande. Värdena mellan dessa medlemsbanker skiljde sig mycket vad gäller redovisade kreditförluster och storleken på balansomslutningen. Den medlemsbank som exkluderades från studien hade en betydligt högre balansomslutning och betydligt större redovisade kreditförluster. De övriga värdena skiljde sig inte markant gentemot de övriga bankerna vilket innebär att vi kan dra en bättre slutsats vad gäller de övriga variablerna.

Tabell 2. Bortfall

Anledning till bortfall	Antal
Ej publicerat årsredovisning för 2017	2
Uppskattningar saknas i noterna	9
Bank ingår i koncern	1
Totalt	12

Efter bortfall i bearbetningen av datan utgjordes grunden för vår undersökning av 78 stycken banker, se *bilaga 1*, fördelade på de fyra kategorierna enligt nedanstående tabell.

Tabell 3. Studiens observationer fördelat på bankstruktur

Bankstruktur	Antal
Storbanker	4
Bankaktiebolag	33
Medlemsbanker	1
Sparbanker	40
Totalt	78

3.3.2 Variabler

För hypotes 1 valde vi att använda variablerna *eget kapital enligt IAS 39*, *eget kapital enligt IFRS 9*, *baserat på effekten av nedskrivningsmodellen* samt *eget kapital enligt IFRS 9*, *baserat på total effekt*. För de resterande hypoteserna användes den *procentuella förändringen av eget kapital* som beroende variabel eftersom att studien undersöker effekten av den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 och om skillnaden kan bero på bankernas storlek, bankens struktur och/eller bankens soliditet. Den oberoende variabeln kallas även för förklaringsvariabel och är den variabel som antas påverka den beroende variabeln. Som oberoende variabler hade vi därmed *bankens storlek*, *bankens struktur* och *soliditet*.

Vi räknade manuellt ut den procentuella förändringen av eget kapital enligt följande formel:

$$\text{Procentuell förändring av eget kapital} = \frac{\text{Förändring av kreditförluster}^*}{\text{Eget kapital enligt IAS 39}}$$

* Förändring av kreditförluster mättes för effekten av nedskrivningsmodellen respektive för den totala effekten av IFRS 9

Soliditet är ett finansiellt mått som används när man studerat förekomsten av incitament och redovisningsval (Catasús, Högberg & Johrén 2017). I det finansiella måttet soliditet har obeskattade reserver inte inkluderats. Detta eftersom att data inhämtades från både koncern- och moderbolag. I koncernredovisning används inte posten obeskattade reserver. Variabeln soliditet beräknades enligt följande formel:

$$\text{Soliditet} = \frac{\text{Eget kapital enligt IAS 39}}{\text{Totalt kapital enligt IAS 39}}$$

Den kontrollvariabel som vi använde oss av för att utesluta ett eventuellt samband inte orsakas av en tredje variabel var *andelen lånefordringar*. Andelen lånefordringar kan påverka hur stor kreditförlust banken redovisar. Förväntningen är att ju större andel lånefordringar en bank har, desto större kreditförlust redovisas vilket innebär att kontrollvariabeln inte borde ha ett samband med den beroende variabeln.

Andelen utestående lånefordringar räknade vi ut enligt följande formel:

$$\text{Andel lånefordringar} = \frac{\text{Utestående lånefordringar}^*}{\text{Totala tillgångar}}$$

*Utestående lånefordringar består av posterna utlåning till allmänheten och utlåning till kreditinstitut

För att kunna undersöka vår tredje hypotes använde vi oss av dummyvariabler. Eftersom att vi hade fyra stycken kategoriska variabler i vår undersökning av bankernas struktur, använde vi oss av tre dummyvariabler (Jaggia & Kelly 2013 s.521). Variablerna sammanställdes manuellt där varje observation erhöll ett värde på 1 eller 0. Vi valde att använda gruppen sparbank som vår referensgrupp eftersom att sparbanken är den grupp som innehåller flest observationer (Field 2013 s.420). En referensgrupp innebär att den används som bas mot vilken de andra grupperna kommer att jämföras mot och referensgruppen. Våra dummyvariabler beskrivs nedan.

d_1 = Storbanks

d_2 = Bankaktiebolag

$d_3 =$ Medlemsbanker

$d_1 = 1, d_2 = 0, d_3 = 0$

$d_2 = 1, d_1 = 0, d_3 = 0$

$d_3 = 1, d_1 = 0, d_2 = 0$

$d_1 = 0 = d_2 = 0 = d_3 = 0$ Sparbanker

I nedanstående tabell följer en sammanställning över de variabler som har använts i studien.

Tabell 4. Sammanfattning av studiens variabler

Variabeltyp	Variabel	Kodning
Beroende	Procentuell förändring av eget kapital	Procentuell förändring av eget kapital (%)
Oberoende	Eget kapital enligt IAS 39	Eget kapital enligt IAS 39 (tkr)
Oberoende	Eget kapital enligt IFRS 9, baserat på effekten av nedskrivningsmodellen	Eget kapital enligt IFRS 9, nedskrivning (tkr)
Oberoende	Eget kapital enligt IFRS 9, baserat på total effekt	Eget kapital enligt IFRS 9, total effekt (tkr)
Oberoende	Storlek	Balansomslutning (tkr)
Oberoende	Storbank	Dummyvariabel
Oberoende	Bankaktiebolag	Dummyvariabel
Oberoende	Medlemsbank	Dummyvariabel
Oberoende	Sparbank	Dummyvariabel referensgrupp
Oberoende	Soliditet	Soliditet (%)
Kontrollvariabel	Andel lånefordringar	Andel lånefordringar (%)

3.4 Statistiska tester

För att svara på hypotes 1 om hur stor effekt den nya nedskrivningsmodellen får på bankens egna kapital gjorde vi ett t-test. T-test är ett hypotestest som används för att testa om det finns en signifikant skillnad mellan två medelvärden (Barmark & Djurfeldt 2015 s.149). Statistisk signifikans innebär att det med en viss risk för fel, finns säkerhetsställda skillnader mellan variablerna. T-värdet räknas ut enligt nedanstående formel:

$$t = \frac{d}{SE_d}$$

d = den uppmätta skillnaden i medelvärde mellan två grupper

SE_d = medelfelet för d

Innan genomförandet kontrollerade vi för att de enskilda stickproven var oberoende av varandra, att datan var normalfördelad och att variablerna har samma varians vilket är en förutsättning för att använda t-testet. En signifikansnivå på 95% valdes med anledning av att det är den nivå som är mest förekommande. Med hjälp av ett tvåsidigt t-test kunde vi svara på vår hypotes och resultatet valde vi att presentera med deskriptiv statistik.

För att svara på hypotes 2, 3 och 4 om vad övergångseffekten beror på, valde vi att göra en multipel linjär regressionsanalys enligt nedanstående formel:

$$\begin{aligned} & \text{Procentuell förändring av eget kapital} \\ & = \beta_0 + \beta_1 \text{Bankens storlek} + \beta_2 \text{Bankstruktur}_S + \beta_3 \text{Bankstruktur}_B \\ & + \beta_4 \text{Bankstruktur}_M + \beta_5 \text{Soliditet} + \beta_6 \text{Andel lånefordringar} + \varepsilon \end{aligned}$$

Med en regressionsanalys kan vi undersöka sambandet mellan en beroende och en oberoende variabel. En multipel linjär regressionsanalys innebär att fler än en oberoende variabel inkluderas. När man ska använda en linjär regressionsanalys finns det vissa antaganden som måste vara uppfyllda för att modellen ska vara tillämpbar, som vi innan genomförandet kontrollerade för (Jaggia & Kelly 2013 s.476; Sreejesh, Mohapatra & Anusree 2014). Olika statistiska funktioner och grafer användes för att kunna konkludera att regressionsanalysen skulle ge ett rättvisande resultat. Vi kontrollerade att variablerna var normalfördelade och genomförde en korrelationsanalys för att identifiera multikollinearitet. Det är något som är problematiskt eftersom att man inte kan skilja på effekterna som de oberoende variablerna har på den beroende variabeln. Vi använde oss av statistiska tester och grafiska verktyg som scatterplot och residualplott för att kontrollera för förekomsten av linjära samband, homoskedasticitet, endogenitet samt för autokorrelation (Field 2013 s.192). Vi genomförde även ett spridningsdiagram för att studera vilket samband den beroende variabeln har med respektive oberoende variabel för att kunna säkerhetsställa att rätt slutsatser drogs.

3.5 Metoddiskussion

I vår studie har utgångspunkten varit att försöka tillämpa ett objektivt tillvägagångssätt. För att säkerhetsställa studiens trovärdighet har vi försökt att komplettera för den negativa kritik som den kvantitativa metoden medför. Vid användande av kvantitativ forskning, är objektivitet och validitet väsentligt (Zyphur & Pierides 2017). Den kvantitativa metoden har kritiserats för att förlita sig till mätinstrument och mätprocedurer vilket innebär att kopplingen mellan forskning och vardag försvåras (Bryman & Nilsson 2018). Det är även viktigt att datan hanteras på ett korrekt sätt och att datan uppfyller antagandena för den använda metoden så att studiens resultat medför en slutsats som är sann.

Båda skribenterna har deltagit till att samla in data och diskuterat studiens uppbyggnad. Detta för att skapa en trovärdighet till studien men också att undvika att subjektiva bedömningar görs. Däremot har all insamlad data hämtats från tillgängliga källor och därmed inte krävt

någon bedömning, datan har alltså varit verklig och därmed naturligt trovärdig. För att säkerhetsställa att datan var korrekt sammanställd, genomförde vi stickprov och tittade på de bankerna med de mest extrema värden ytterligare en gång. I *bilaga I* kan läsaren se och kontrollera den data som använts i studien. Vår studie har baserats på en deduktiv ansats som innebär att objektiviteten i forskningen bör kunna förstärkas då utgångspunkten togs i befintlig teori. Detta eftersom att forskningen blir mindre färgad av forskarnas subjektiva uppfattningar (Patel & Davidson 2011 s.23). Tidigare forskning har studerat samband mellan stora och små banker, hur ägarstruktur och bankreglering påverkar redovisningen i banker samt förekomsten av capital management i banksektorn. Däremot fann vi ingen tidigare forskning som studerat sambandet med dessa och övergångseffekterna i samband med övergången till IFRS 9 vilket kan vara en möjlig svaghet i studien. Förklaringen till detta är att dessa övergångseffekter vid studiens genomförande precis publicerats. Författarna fick därför själva argumentera för att det kunde vara möjliga förklaringar till den procentuella förändringen av eget kapital.

Vi har även tydligt beskrivit hur vi har gått tillväga i vårt metodavsnitt för att öka förståelsen och därmed tillförlitligheten av studien. Vi har beskrivit de svårigheter som fanns med studien och motiverat de tillvägagångssätt vi i dessa situationer tog. Studien skulle alltså kunna upprepas med samma metod och få samma resultat, så kallad replikerbarhet (Bryman & Nilsson 2018). För att undvika att dra felaktiga slutsatser om orsaksriktningar med grund i egna antaganden som inte behöver vara korrekta (Bryman & Bell 2015 s.326), var det viktigt för oss att i största möjliga mån visa på att resultatet var verkligt. Detta gjordes genom att kontrollera för att samtliga antaganden för de modeller som användes var uppfyllda.

4. Empiri och analys

I följande avsnitt presenterar vi studiens resultat och analyserar resultatet med grund i vår referensram.

4.1 Effekten av nedskrivningsmodellen

Ett t-test genomfördes för att besvara hypotes 1 och justering av data gjordes för att uppfylla de antaganden som krävs för att resultatet ska vara tillförlitligt. Eftersom att variablerna *eget kapital enligt IAS 39*, *eget kapital enligt IFRS 9 nedskrivning* och *eget kapital IFRS 9 total effekt* inte var normalfördelade, använde vi oss av den naturliga logaritmen, som reducerade den positiva skevheten (Field 2013 s.203). Genom att logaritmera variablerna och därmed uppnå en normalfördelning, blev även resultatet av t-testet mer tillförlitligt. Med hjälp av ett variance ratio test, kunde vi se att variansen mellan variablerna skiljde sig åt ($F > p$ -värdet). Detta ledde till att vi fick genomföra ett t-test med olika varianser (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2010). Tabell 5 visar en sammanfattning över de variablerna som användes för att besvara hypotes 1.

Tabell 5. Deskriptiv statistik av datan för hypotes 1

Variabler	Minimum	Maximum	Medelvärde	Median	Varians	Standardavvikelse	Standardfel
Eget kapital IAS 39	15065	328000000	11200000	850231.5	2.04e+15	4.52e+07	5115924
Eget kapital IFRS 9 nedskrivning	14895	326000000	11100000	845559.5	2.02e+15	4.49e+07	5084105
Eget kapital IFRS 9 total effekt	14895	326000000	11100000	845985.5	2.01e+15	4.48e+07	5072282

I tabell 5 kan vi se att värdena för eget kapital baserat på effekten av nedskrivningsmodellen och eget kapital baserat på den totala effekten är ganska lika. Tabellen motiverar det val som gjordes, att använda oss av den totala övergångseffekten av IFRS 9 i vårt resultat.

Tabell 6. T-test

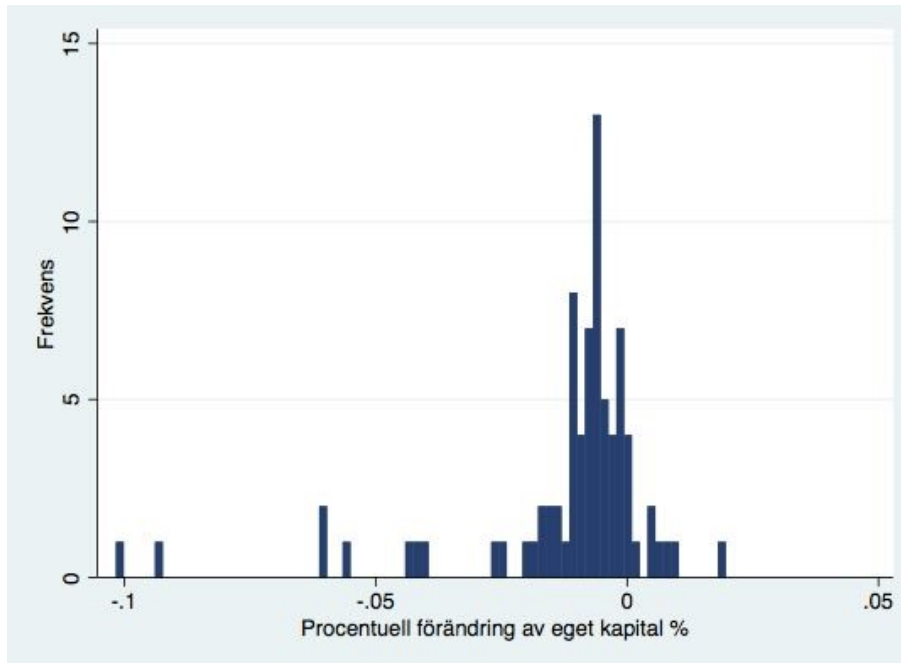
Variabel	Observationer	Medelvärde	Standardfel	Standardavvikelse
Eget kapital enligt IFRS 9 (ln)	78	13.9033	0.1927	1.7023
Eget kapital enligt IAS 39 (ln)	78	13.9156	0.1930	1.7043
Kombinerat	156	13.9094	0.1359	1.6978

Differans		-0.0123	0.2727	
t-värde H0: diff=0		-0.0452		
Signifikansvärde		0.025		
P-värde		0.9640		

Förväntningen vid införandet av IFRS 9 var att de ackumulerade kreditförlusterna skulle öka och följden av detta att bankernas egna kapital minskar (Hashim, Li & O'Hanlon 2016; Novotny-Farkas 2016). Enligt tabell 5 kan vi se att IFRS 9 medför en liten minskning av medelvärdet av bankernas egna kapital men med hjälp av regressionsanalysen kan vi se att denna skillnad inte är statistiskt signifikant (P-värdet 0.9640 > signifikansvärdet 0.025). P-värdet visar att sannolikheten är 96,40 procent för att få ett medelvärde som är minst så extrem som den som kommer från det angivna urvalet under antagandet att nollhypotesen är sann. Det höga p-värdet innebär att datan innehåller en stor andel slump. Att det inte finns någon statistisk signifikans innebär att det inte finns, med viss risk för fel, en säkerhetsställd skillnad mellan populationerna. Detta innebär inte att effekten är noll, endast att skillnaden inte är tillräckligt stor för att statistiskt fastställas (Field 2013 s.75). Ett stort urval och en liten spridning ökar chansen för att en skillnad ska bli signifikant. Det förekommer en risk för typ II fel det vill säga att man drar slutsatsen att det inte finns en skillnad men att det egentligen finns det. I vår studie skulle risken för typ II fel reduceras med fler observationer men också genom en lägre spridning. Genom en lägre spridning och ett uteslutande av de extrema observationerna hade vi troligtvis fått ett högre t-värde men eftersom att skillnaden mellan medelvärdena är så pass liten, hade det inte haft en påverkan på resultatet. Resultatet hade ändå visat på att skillnaden inte var signifikant.

Det låga t-värdet på -0.0452 innebär att grupperna är ganska lika. Studiens resultat gick emot tidigare studier som menade på att ackumulerade förluster skulle öka (Hashim, Li & O'Hanlon, 2016; Novotny-Farkas 2016). Detta trots att nedskrivningsmodellen enligt IAS 39 skiljer sig på många sätt ifrån nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9. Frågan är då om tillämpningen av nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 faktiskt tillämpas på det sätt som är avsett eller om standarden inte medför den effekt som förväntats av teoretiker. En annan fråga är hur bra dessa beräkningsmodeller är och om de reserveringar som görs av kreditförluster är rimliga och tillräckliga för att uppnå en ökad finansiell stabilitet i banksektorn. En förklaring till att övergångseffekten är liten kan vara att vi befinner oss i en högkonjunktur. Eftersom att studien baserats på uppskattade övergångseffekter snarare än faktiska kan resultatet skilja sig åt om en liknande studie genomförs när de faktiska övergångseffekterna har blivit redovisade. Eftersom att IFRS 9 är en mer framåtblickande modell som grundar sig i bedömningar vilket skiljer sig mot IAS 39 där framtida spekulationer inte var tillåtna, kan det anses rimligt att övergången skulle ha lett till en större effekt än vad vårt resultat kunde visa på. Däremot borde de ackumulerade kreditförlusterna öka längre fram eftersom att, till skillnad mot IAS 39, ska en förlustreserv bokas när en ny finansiell tillgång redovisas för första gången. Detta innebär att de finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat, kommer att påverka bankernas finansiella ställning. Att undersöka effekterna av

IFRS 9 borde därmed även undersökas på längre sikt för att se om standarden bidrar till att öka den finansiella stabiliteten, minska procyklikaltitet (Novotny-Farkas 2016; Sveriges Riksbank 2018) samt öka investerarnas förtroende för marknaden (Huian 2012). När IFRS 9 tillämpats i bankernas redovisning kan man se vad de har baserat sina redovisade kreditförluster på och kan då utvärdera om redovisningen är jämförbar, transparent, ger en rättvisande bild av bankernas underliggande verksamhet samt bidrar till en ökad finansiell stabilitet.

Figur 1. Histogram över fördelningen av den procentuella förändringen av eget kapital

Figur 1 visar fördelningen över den procentuella förändringen av eget kapital. Ur histogrammet kan det utläsas att merparten av observationerna har en uppskattad effekt på eget kapital på mellan 0% till -2%. Några observationer har dock en större effekt på eget kapital på upp emot -10%. Eftersom att den procentuella förändringen har en spridning är det intressant att vidare testa våra andra hypoteser om möjliga förklaringar till varför det kan skilja sig åt.

4.2 Multipel linjär regressionsanalys

Tabell 7 visar en deskriptiv statistik över de variabler som har använts i den linjära multipla regressionsanalysen. Ur denna kan vi utläsa olika värdena för de olika variablerna. Den visar att medelvärdet för den procentuella förändringen av eget kapital är -1,2 procent.

Tabell 7. Deskriptiv statistik för variablerna i den linjära multipla regressionsanalysen

Variabler	Minimum	Maximum	Medelvärde	Median	Varians	Standardavvikelse	Standardfel

Procentuell förändring av eget kapital (%)	-0.1017	0.0196	-0.0120	-0.0066	0.0004	0.0197	0.0022
Storlek (tkr)	85373	5.73e+09	1.92e+08	5589581	6.41e+17	8.01e+08	9.07e+07
Soliditet (%)	0.0123	0.3045	0.1406	0.1364	0.0044	0.0620	0.0075
Andel lånefordringar (%)	0.4354	0.9904	0.7485	0.7922	0.0281	0.1676	0.0190

Korrelationsanalysen enligt tabellen 8 visar korrelationen mellan de olika variablerna som ingick i den linjära multipla regressionsanalysen.

Tabell 8. Korrelationsanalys

Variabler	Procentuell förändring av eget kapital	Balans-omslutning	Storbank	Medlemsbank	Bankaktiebolag	Soliditet	Andel lånefordringar
Procentuell förändring av eget kapital (tkr)	1						
Storlek (tkr) (ln)	-0.0889	1					
Storbank	-0.0026	0.6979	1				
Medlemsbank	0.0699	-0.1368	-0.0265	1			
Bankaktiebolag	-0.2958	0.2998	-0.1991	-0.0976	1		
Soliditet (%)	0.1134	-0.4523	-0.2980	-0.1063	-0.1429	1	
Andel lånefordringar (%)	-0.1548	-0.2538	-0.2638	0.1973	-0.0042	-0.0461	1

Korrelationskoefficienten används för att undersöka riktningen på och hur starkt sambandet är mellan två variablerna. Ju närmare +1 eller -1 korrelationskoefficienten ligger, desto större sannolikhet för ett samband mellan de två variablerna. Med hög korrelation menas mer än 0.80 eller mindre än -0.80 (Field 2013 s.325; Jaggia & Kelly 2013 s.477). I vår studie förekom ingen hög korrelation mellan någon av variablerna och därmed ingen multikollinearitet.

Nedanstående tabell visar resultatet av vår multipla linjära regressionsanalys.

Tabell 9. Multipel linjär regressionsanalys

Procentuell förändring eget kapital (tkr)	Koefficient	Standard - fel	t	P> t	95% konfidensintervall min	95% konfidensintervall max
Storlek (tkr) (ln)	0.0019	0.0021	0.89	0.374	-0.0023	0.0061
Storbank	-0.0207	0.0172	-1.20	0.233	-0.0550	0.0136
Medlemsbank	0.0170	0.0201	0.84	0.401	-0.0231	0.0570
Bankaktiebolag	-0.0150	0.0057	-2.63	0.010	-0.0264	-0.0037
Soliditet (%)	0.0229	0.0380	0.6	0.549	-0.0528	0.0986
Andel lånefordringar (%)	-0.0342	0.0217	-1.57	0.120	-0.0775	0.0091
Konstant	-0.0121	0.0401	-0.30	0.764	-0.0920	0.0678
Källa	SS	df	MS			
Modell	0.0042	6	0.0007			
Residual	0.0258	71	0.0004			
Totalt	0.0301	77	0.0004			
Antal observationer	78					
F (6, 71)	1.93					
Prob > F	0.0877					

R-squared	0.1402					
Adj R-squared	0.0676					
Root MSE	0.0191					

Med hjälp av grafiska statistiska verktyg, kunde vi se att samtliga variabler i regressionsanalysen hade ett linjärt samband med den beroende variabeln varvid en linjär regression var möjlig att använda. Variablerna *storlek* och *andel lånefordringar* hade ingen normalfördelning. Med anledning av detta valde vi att logaritmera variabeln *storlek* eftersom att datan innehöll fyra observationer med högre värden vilket representerade de fyra storbankerna. Vi kunde inte justera datan med winsorization eftersom att värdena hade en stor betydelse för studien. Variabeln *andel lånefordringar* innehöll också några få extrema värden, vilka vi valde att justera med winsorization. De extrema värden som låg tre standardavvikelser från variabelns medelvärde ersattes med det närmaste värdet som befann sig inom tre standardavvikelser från medelvärdet. Justeringen av datan genomfördes eftersom att extrema värden kan medföra att korrelationskoefficienten inte är tillförlitlig. Med hjälp av en residualanalys kunde vi se att det inte förekom heteroskedasticitet. Residualen var normalfördelad med ett värde kring noll vilket innebär att varianserna i residualerna är konstanta. Vi testade för autokorrelation med hjälp av Durbin Watson vilket visade ett värde på 1,9, vilket innebär att det inte förekommer en autokorrelation (Field 2013 s.311). Multikollinearitet testades med en korrelationsanalys men också genom testet variance inflation factor (VIF). Samtliga variabler hade ett VIF-värde nära noll vilket innebär att observationerna var oberoende av varandra (Field 2013 s.325).

Regressionsanalysen som presenteras i tabell 9 visar att vi har en förklaringsgrad på 14,02 procent vilket innebär att 14,02 procent av variationen i den beroende variabeln kan förklaras av de olika oberoende variablerna. Detta innebär att det finns andra variabler utanför modellen som påverkar den beroende variabeln och som denna studie inte har kontrollerat för (Sreejesh, Mohapatra & Anusree 2014). Studiens oberoende variabler valdes med grund i den befintliga forskningen där dessa variabler undersökts i samband med redovisning i banker. F-värdet erhålls genom att dividera det kvadrerade medelvärdet av regressionen med den kvadrerade medelvärdet för residualen. F-testet undersöker om regressionen visar på att det finns ett signifikant samband. Resultatet visar att F-värdet är 1.93 och att regressionsmodellen inte är signifikant med ett p-värde på 0.0877. För att resultatet skulle ha varit signifikant krävs att p-värdet skulle ha varit mindre än 0.05 med ett konfidensintervall på 95 procent. Resultatet visar att storlek på bank och soliditet inte har ett signifikant samband med övergångseffekterna av IFRS 9. Av bankstrukturerna var det endast bankaktiebolagen som visade på ett signifikant samband. Bankaktiebolagen har ett p-värde på 0,010, vilket är lägre än signifikansnivån på 0,05.

Måtten på standardfel, SS och MS är samtliga låga. SS visar de totala fel som finns i modellen och i residualerna genom att studera de kvadrerade skillnaderna mellan det observerade värdet och det förväntade värdet som kommer från modellen respektive från residualerna. Eftersom att regressionen visar på ett lågt värde för både modellen och

residualen är linjen representativ (Sreejesh, Mohapatra & Anusree 2014). Standardfel är ett mått på osäkerheten och mäter spridningen av de observerade värdena runt regressionslinjen. Om det inte skulle finnas något standardfel för regressionen innebär det att man kan uppskatta den beroende variabeln utifrån den oberoende variabeln med 100 procents säkerhet. Ur modellen kan vi utläsa att samtliga oberoende variabler har låga standardfel där storlek och bankaktiebolag är de två viktigaste förutsägarna.

Kontrollvariabeln andel lånefordringar visade ingen signifikant effekt vilket innebär att det inte finns något samband mellan högre eller lägre andel lånefordringar och en ökad eller minskad procentuell förändring. Andel lånefordringar valdes som variabel eftersom att den inte förväntas påverka den beroende variabeln, vilket resultatet visade på att så inte var fallet.

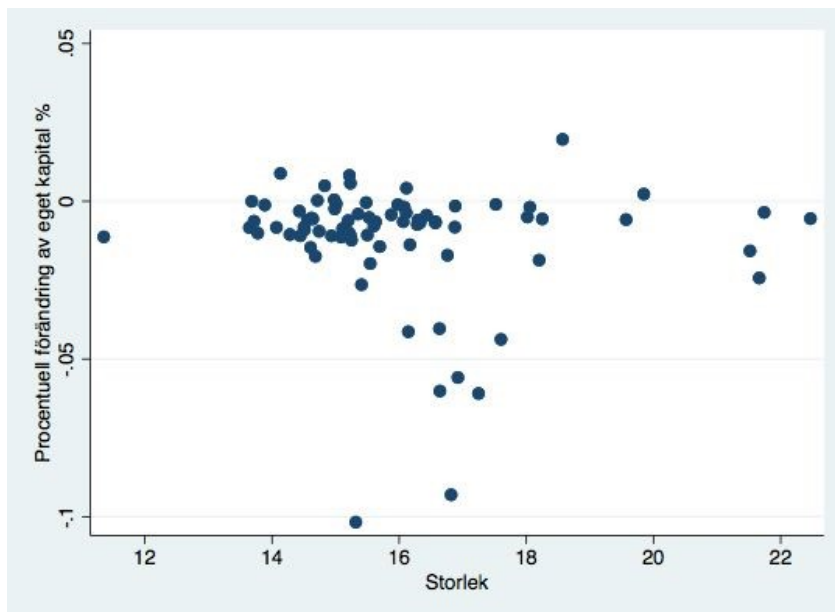
4.2.1 Bankernas storlek

Den linjära multipla regressionen visar att variabeln *storlek* inte är signifikant då p-värdet 0,374 är större än signifikansnivån 0,05. Korrelationskoefficienten visar att det finns ett svagt positivt samband mellan storlek och den procentuella förändringen av eget kapital. Om balansomslutning ökar med tusen kronor, ökar den procentuella förändringen av eget kapital med koefficientens värde, vilket är 0,0019. Tidigare forskning visar på att stora banker i större utsträckning använder sig av modeller för kreditgivning som baseras på hård data medan små bankers kreditgivning bygger på relationer (Berger & Black 2011; Stein 2002). Eftersom att stora banker i sin kreditgivning använder hård data i större utsträckning än små banker samt har mer resurser för att använda mer komplexa modeller och analysverktyg, kan det medföra att små och stora bankers uppskattningar av kreditförluster kan skilja sig åt. Detta är något som kan medföra att ett utestående lån hade bedömts olika mellan dessa banker. Enligt IFRS 9 ska uppskattningarna av kreditförlusterna bygga på historisk information om låntagaren, den information som man har vid den aktuella tidpunkten men även på framtida prognoser. Trots att IFRS beskriver hur dessa uppskattningar ska göras menar PwC (2017) i sin rapport att man inte behöver använda sig av så komplexa modeller, utan att det är möjligt att använda sig av en enklare modell som inte tar hänsyn till scenarier och sannolikheter utan där utestående lån läggs kategoriseras och mäts med grund i den riskkaraktär som den tillhör. Eftersom att storlek inte spelar någon roll för hur stora övergångseffekterna blir, kan vi konkludera att bankernas användande av modeller för kreditgivning inte behöver påverka övergångseffekten av den nya nedskrivningsmodellen. Eftersom att det inte finns ett signifikant samband går det inte att se att bedömningsutrymmet medför en så pass stor skillnad i bankernas redovisning utan tyder snarare på att den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS har tillämpats konsekvent mellan banker av olika storlekar. Den konsekventa tillämpningen av standarden i samband med en strikt bankreglering kan bidra till de potentiella fördelar som man ser med standarden (Novotny-Farkas 2016; Kanagaretnam, Lobo & Yang 2004; Beck & Narayanamoorthy 2013).

Större banker har både fler och större intressenter jämfört med mindre banker vilket innebär att de naturligt är föremål för en högre bevakning. Trots att de har högre krav på sig, har de enligt tidigare forskning en större förmåga att bättre uppskatta övergångseffekterna av redovisningsstandarder jämfört med en liten sparbank som är verksam på en mindre ort i Sverige (Marton & Runesson 2017). Vår data visar att de fyra största bankerna i Sverige

redovisar en procentuell förändring av eget kapital med 0,55 procent, 0,35 procent, 1,6 procent respektive 2,4 procent. Att många banker redovisat värden som skiljer sig mot dessa kan ha många möjliga förklaringar som inte kan besvaras med denna studie.

Figur 2. Scatterplot bankernas storlek

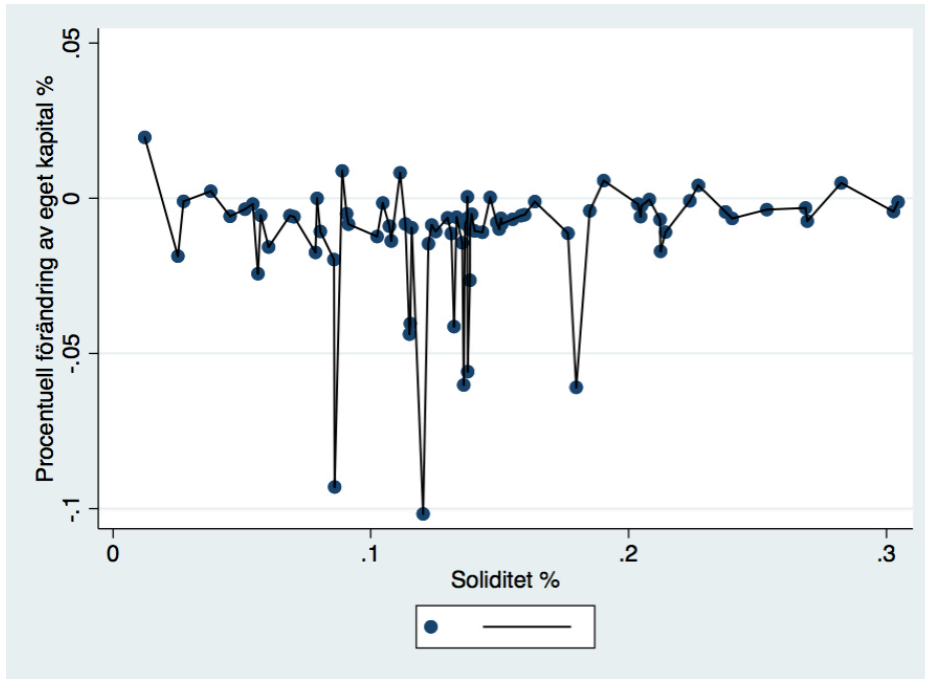
4.2.2 Bankens struktur

Studiens tredje hypotes undersökte huruvida bankens struktur kan förklara den procentuella förändringen av eget kapital i samband med övergången till IFRS 9. Regressionsanalysen visar att en av bankstrukturerna, bankaktiebolag, visar på ett statistiskt signifikant samband och att de resterande tre är individuellt insignifikanta. Eftersom att regressionsmodellen hade en låg förklaringsgrad och inte var signifikant kan resultatet, att bankaktiebolag har ett statistiskt signifikant samband med den procentuella förändringen av eget kapital, inte anses tillförlitligt. Koefficienterna för dummyvariablerna visar på skillnaden i medelvärde jämfört med referensgruppen som utgjordes av sparbankerna. Bankaktiebolagen visar på ett negativt samband vilket innebär bankaktiebolagen har en lägre övergångseffekt än sparbankerna. Detta kan ha flera förklaringar som inte kan förklaras med denna studie. Det skulle kunna grunda sig i ägarstrukturen, i hur kreditgivning genomförs eller på skillnader i förmåga att uppskatta kreditförlusterna. Till skillnad från sparbanker bedrivs bankaktiebolagen med ägare med vinstintressen vilket innebär att det kan finnas en större risk för capital management i bankaktiebolag än sparbanker. Detta innebär att bankaktiebolag i större utsträckning vill visa mindre kreditförluster. Sparbanker som inte har ägare med vinstintressen och som har en tydlig lokal förankring kan sakna incitament till capital management. De fyra storbankerna drivs av vinstintresse men där kunde inget signifikant samband visas. Att sambandet däremot som för bankaktiebolagen var negativt kan bero på att dessa två bankverksamheter i större utsträckning liknar varandra. En sparbank ses som en mer traditionell in- och utlåningsbank vilket kan ha en påverkan på övergångseffekterna.

Eftersom att studien enbart efter bortfall grundade sig på en medlemsbank kan det inte resultatet av regressionsanalysen anses representativ för bankstrukturen medlemsbank. Urvalet bestod av två medlemsbanker varav en blev ett bortfall. Värdena mellan dessa banken skiljde sig mycket vad gället redovisade kreditförluster och för balansomslutning. Den medlemsbank som var bortfallet hade en betydligt högre balansomslutning och betydligt större redovisade kreditförluster.

4.2.3 Soliditet

Tidigare forskning har visat på att capital management förekommer i banksektorn och i samband med redovisning av kreditförluster (Pinto & Picoto 2017; Gombola, Ho & Huang 2016). Studiens fjärde och sista hypotes undersökte om soliditet kan förklara den procentuella förändringen av eget kapital. Resultatet visar att soliditeten inte visar på någon signifikant effekt vilket innebär att vi inte kan påvisa förekomsten av capital management vad gäller bankernas uppskattningar av övergångseffekterna. Däremot har soliditet ett svagt positivt samband med den procentuella förändringen av eget kapital vilket innebär att om soliditet ökar med en procent ökar den procentuella förändringen av eget kapital med 2,29 procent. Eftersom att kreditförluster har en viktig roll i bankernas finansiella rapporter samt har en stor påverkan på bankernas resultat, finansiella ställning och kapitalkrav innebär att det finns stora incitament att påverka redovisningen av kreditförluster där det med hjälp av dessa är lätt att justera resultatet lite uppåt för att uppvisa en mer fördelaktig bild eller nedåt för att påverka volatiliteten. Förutom att det inte redan finns stora incitament för att påverka redovisningen av kreditförluster hos banker, medför den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 ett betydligt större bedömningsutrymme än den tidigare standarden IAS 39. Den osäkerhet som IAS 39 medförde vad gäller uppskattningen av kreditförluster och som sågs väldigt tydligt i och med den senaste finanskrisen medförde att man istället ville att nedskrivningsmodellen av finansiella tillgångar skulle grunda sig på förväntade, istället för inträffade händelser. Frågan är då om man löst ett problem med att skapa ett nytt? Övergången till IFRS 9 är något som kan öka förekomsten av capital management, antingen vid övergången till IFRS 9 eller både vid övergången och på längre sikt vilket i sådana fall motarbetat ett av syftena med IFRS 9, nämligen att bidra till en mer rättvisande bild av den underliggande verkligheten. Även om det finns ett större bedömningsutrymme vad gäller kreditförluster med IFRS 9, är banker under finansinspektionens tillsyn föremål för ett komplext regelverk och en hög övervakning. IFRS 9 möjliggör att banker med olika resurser och som använder olika modeller för kreditgivning kan därmed ge en mer korrekt bild av bankens underliggande verksamhet vilket i sig leder till en bättre redovisningskvalitet. Bankregleringen borde därmed ha en stor påverkan på hur den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 används och en strikt bankreglering kan öka de positiva fördelarna och minska de negativa. Eftersom att samtliga observationer i studien står under en strikt bankreglering, kan både skillnad i övergångseffekt och förekomsten av capital management vara större för de banker som inte står under finansinspektionen.

Figur 3. Scatter- och linjeplot soliditet

5. Slutsats

I följande avsnitt redogör vi för den slutsats som vi kan dra av studien samt ger förslag till fortsatt forskning.

5.1 Effekten av den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9

I denna studie kan vi inte visa på om ett kausalt samband existerar men däremot om nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 medför en signifikant förändring av eget kapital och huruvida förklaringsvariablerna korrelerar med denna förändring.

Hypotes 1: Nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 medför en signifikant effekt i ökade ackumulerade kreditförluster för svenska banker.

Hypotes 1 testades med hjälp av ett t-test som visade på att det med ett 95 procentigt konfidensintervall inte förekom en signifikant effekt i ökade ackumulerade kreditförluster för de 78 svenska bankerna som ingick i vår studie. Detta innebär att vi med grund i de uppskattade övergångseffekterna som bankerna gjort i årsredovisningen för 2017 kan konkludera att effekten på eget kapital är liten. Den förväntan som finns från olika håll om att eget kapital med IFRS 9 kommer att minska kunde vi med vår studie inte stödja. Att ta i beaktande är att studien baserades på uppskattade övergångseffekter och inte de faktiska övergångseffekterna. Den verkliga effekten av IFRS 9 kommer troligtvis att visa sig över tid, speciellt när högkonjunkturen, som vi nu befinner oss i, ersätts av lågkonjunktur. Högkonjunkturen kan vara förklaringen till att effekterna inte varit mer omfattande.

Hypotes 2: Storleken på de ökade ackumulerade kreditförlusterna beror på bankens storlek.

Studien visade på en svag icke signifikant positiv effekt mellan bankernas storlek och den procentuella förändringen av eget kapital. Vi kunde därför inte dra slutsatsen att storleken på bank har en påverkan på hur stor övergångseffekten är. Det innebär att vi heller inte kan se att de skillnader mellan stora och små banker som varit föremål i tidigare forskning inte påverkat hur bankerna uppskattat dessa övergångseffekter.

Hypotes 3: Storleken på de ökade ackumulerade kreditförlusterna beror på bankens struktur

En av bankstrukturerna, bankaktiebolag, visade på ett statistiskt signifikant samband medan de resterande tre var individuellt insignifikanta. Eftersom att regressionsmodellen hade en låg förklaringsgrad och inte var signifikant kan resultatet, att bankaktiebolag har ett statistiskt signifikant samband med den procentuella förändringen av eget kapital, inte anses tillförlitligt. Resultatet av hypotes 3 kan inte anses representativt för medlemsbankerna.

Hypotes 4: Storleken på de ökade ackumulerade kreditförlusterna beror på bankens soliditet.

Studien visade att soliditeten inte har något statistiskt signifikant samband med den procentuella förändringen av eget kapital. Studien kunde därför inte visa på att capital management förekommer för de svenska bankerna i samband med övergången till IFRS 9.

5.2 Studiens bidrag

Vår studie bidrog med att kvantifiera övergångseffekterna av den nya nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 för svenska banker som står under finansinspektionens tillsyn. Med vår studie kunde vi se att IFRS 9 inte medför en signifikant förändring av bankernas finansiella ställning vilket går emot de förväntningar som finns. Studien bidrog även med att visa på att storlek, bankstruktur och soliditet inte hade någon statistisk signifikans med den procentuella förändringen av bankernas egna kapital.

5.3 Förslag till fortsatt forskning

Den svårighet som uppkom i samband med vår studie var att den beskrivna effekten i noterna i bankernas finansiella rapporter inte var helt jämförlig eftersom att inte alla banker gjort en särskiljning av effekten som beror på nedskrivningsmodellen och effekten som beror på klassificering och värdering. Vår studie baserades på de övergångseffekter som bankerna själva uppskattat, inte på de faktiska effekterna. En liknande studie skulle därför kunna genomföras där man undersökt de faktiska effekterna när standarden faktiskt tillämpats i redovisningen. En annan studie skulle kunna vara att jämföra bankernas uppskattade övergångseffekter med de faktiska och se om dessa stämmer överens.

Eftersom att vår studie visade på att nedskrivningsmodellen enligt IFRS 9 inte medförde en signifikant förändring av eget kapital, kan det vara intressant att istället undersöka bankernas redovisning av kreditförluster under flera år efter det att IFRS 9 tillämpats, då det kan anses rimligt att ackumulerade kreditförluster kommer att öka med tiden. Detta eftersom att en förlustreserv måste redovisas en ny finansiell tillgång redovisas för första gången.

6. Källförteckning

Barmark, M., & Djurfeldt, G. (2015). *Statistisk verktygslåda 0 : Att förstå och förändra världen med siffror* (1. uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur.

Beck, P., & Narayanamoorthy, Ganapathi S. (2013). Did the SEC impact banks' loan loss reserve policies and their informativeness? *Journal of Accounting & Economics*, 56(2), 42-65.

Benston, G., Bromwich, M., & Wagenhofer, A. (2006). Principles- versus rules-based accounting standards: The FASB's standard setting strategy. *Abacus*, 42(2), 165-188.

Berger, A., & Black, L. (2011). Bank size, lending technologies, and small business finance. *Journal of Banking and Finance*, 35(3), 724-735.

Berger, A., & Udell, G. (2006). A more complete conceptual framework for SME finance. *Journal of Banking and Finance*, 30(11), 2945-2966.

BIS (2018). *The Basel Committee - overview*. <https://www.bis.org/bcbs/index.htm> [2018-04-20]

Bryman, A., & Bell, E. (2015). *Business research methods* (4.th ed.). Oxford: Oxford Univ. Press.

Bryman, A., & Nilsson, B. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (Upplaga 3 ed.).

Catasús, B., Högberg, O., & Johrén, A. (2017). *Boken om nyckeltal*. Tredje upplagan
Stockholm: Liber AB.

Deloitte (2016). *IFRS i fokus - IFRS 9 Finansiellt instrument*

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/se/Documents/audit/IFRS%209-i-Fokus-2016.pdf> [2018-05-27]

Djurfeldt, G., Larsson, R., & Stjärnhagen, O. (2010). *Statistisk verktygslåda - samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Upplaga 2:12.,
Lund:Studentlitteratur.

Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Fjärde upplagan., London:
SAGE publications Ltd

Finansinspektionen (2005). Företagens interna kapitalutvärdering – att bedöma kapitalbehovet under Basel II. https://www.fi.se/contentassets/a408577b968e4d5db67cc3e0ccd34305/rapport2005_8.pdf [2018-06-05]

Finansinspektionen (2018). *Om kapitalkrav för svenska banker*. <https://www.fi.se/sv/bank/tillsyn/kapitalkrav-pa-banker/om-kapitalkrav-pa-banker/> [2018-05-15]

Finansinspektionen (2018). *Företagsregistret*. <https://www.fi.se/sv/vara-register/foretagsregistret/> [2018-04-30]

Gombola, M., Ho, A., & Huang, C. (2016). The effect of leverage and liquidity on earnings and capital management: Evidence from U.S. commercial banks. *International Review of Economics & Finance*, 43, 35.

Hashim, N., Li, W., & O’Hanlon, J. (2016). Expected-loss-based Accounting for Impairment of Financial Instruments: The FASB and IASB Proposals 2009–2016. *Accounting in Europe*, 13(2), 229-267.

Holme, I., & Solvang, B. (1997). *Forskningsmetodik - om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur

Horrigan, J. (1966). The Determination of Long-Term Credit Standing with Financial Ratios. *Journal of Accounting Research*, 4, 44-62.

Huian, M. (2012). Accounting for Financial Assets and Financial Liabilities According to IFRS 9. *Annals of the Alexandru Ioan Cuza University - Economics*, 59(1), 27-47.

Hultén, P., & Wijkström, F. (2008). *200 år av samhällsnytta: 10 år av CSR*.

Sparbanksakademin

IAS 39 Finansiella instrument, redovisning och värdering

IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS (2018). *About the International Accounting Standards Board (Board)*. <http://www.ifrs.org/groups/international-accounting-standards-board/> [2018-03-18]

IFRS (2018). *IFRS 9 Financial instruments*. <http://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/> [2018-04-15]

Jaggia, S., & Kelly, A. (2013). *Business statistics communicating with numbers*. New York: McGraw-Hill/Irwin

Kanagaretnam, K., Lobo, G., & Yang, D. (2004). Joint Tests of Signaling and Income Smoothing through Bank Loan Loss Provisions*. *Contemporary Accounting Research*, 21(4), 843-884.

Marton, J., Lundqvist, P. & Pettersson, A K. (2016). *IFRS - i teori och praktik*, 4:e upplagan. Sanoma Utbildning, Stockholm.

Marton, J., & Runesson, E. (2017). The predictive ability of loan loss provisions in banks – Effects of accounting standards, enforcement and incentives. *The British Accounting Review*, 49(2), 162-180.

Nadia, C., & Rosa, V. (2014). The Impact of IFRS 9 and IFRS 7 on Liquidity in Banks: Theoretical Aspects. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 164, 91-97.

Novotny-Farkas, Z. (2016). The Interaction of the IFRS 9 Expected Loss Approach with Supervisory Rules and Implications for Financial Stability. *Accounting in Europe*, 13(2), 197-227.

Patel, R., & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Fjärde uppl., Lund: Studentlitteratur

Pinto, I., & Ng Picoto, W. (2017). Earnings and capital management in European banks – Combining a multivariate regression with a qualitative comparative analysis. *Journal of Business Research*

PwC (2017). *IFRS 9, Financial instruments - Understanding the basics*.

<https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/ifrs/publications/ifrs-9/ifrs-9-understanding-the-basics.pdf> [2018-05-27]

Saghi-Zedek, N. (2016). Product diversification and bank performance: Does ownership structure matter? *Journal of Banking and Finance*, 71, 154-167.

SFS 1987:618. *Bankaktiebolagslagen*. Stockholm: Sveriges Riksdag

SFS 1987:619. *Sparbankslag*. Stockholm: Sveriges Riksdag

SFS 1995:1570. *Lag om medlemsbanker*. Stockholm: Sveriges Riksdag

SFS 1995:1571. *Lag om insättningsgaranti*. Stockholm: Sveriges Riksdag

SFS 2004:297. *Lag om bank- och finansieringsrörelse*. Stockholm: Sveriges Riksdag

Sreejesh S., Mohapatra S., & Anusree M.R. (2014) *Business Research Methods*. Springer: Cham

Stein, J. (2002). Information Production and Capital Allocation: Decentralized versus Hierarchical Firms. *Journal of Finance*, 57(5), 1891-1921.

Sveriges Riksbank (2018). *IFRS 9 – den nya redovisningsstandarden för redovisning av kreditförluster*.

<https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/ekonomiska-kommentarer/svenska/2018/ifrs-9--den-nya-redovisningsstandarden-for-redovisning-av-kreditforluster> [2018-04-15]

Svenska Bankföreningen (2018). *Bankerna i Sverige - 2016*.

<https://www.swedishbankers.se/media/3262/bankerna-i-sverige-2017.pdf> [2018-05-27]

Zyphur, M.J., & Pierides, D.C. J. (2017) Is Quantitative Research Ethical? Tools for Ethically Practicing, Evaluating, and Using Quantitative Research. *Journal of business ethics*, vol. 143, no 1, p 1-16.

Bilaga I - Studiens observationer

Data från balansräkningar och noter ur årsredovisningar för 2017 för de 78 banker som ingick i studien efter justering av bortfall.

Bank	Effekt på EK (nedskrivning) (tkr)	Effekt på EK (total effekt) (tkr)	Eget kapital IAS 39 (tkr)	Balansomslutning (tkr)	Bankstruktur
Avanza Bank AB	-3000	28 000	1 427 000	116 120 000	Bankaktiebolag
Bergslagens Sparbank AB	-4706	-4636	433 598	5 390 191	Bankaktiebolag
Bjurås Sparbank	-1266	-1212	146 273	1 289 505	Sparbank
Carnegie Investment Bank AB	-13 000	-13 000	1 917 472	12 362 736	Bankaktiebolag
Collector Bank AB	-172 000	-172 000	3 079 000	22 371 000	Bankaktiebolag
Dalslands Sparbank	-9141	-9548	483 441	5 638 177	Sparbank
Ekeby Sparbank	-1991	-2361	223 734	1 593 652	Sparbank
Ekobanken Medlemsbank	-2	-2	69 313	875 075	Medlemsbank
Erik Penser Bank AB	-3900	-3900	452 000	3 655 000	Bankaktiebolag
Falkenbergs Sparbank	-1013	-3637	1 959 708	9 624 698	Sparbank
Forex Bank Aktiebolag	-56 193	-56 193	1 358 651	10 266 777	Bankaktiebolag
Fryksdalens Sparbank	-4902	-4813	439 379	3 065 309	Sparbank
Hälsingslands Sparbank	-12 739	-12 739	887 113	6 545 182	Sparbank
Häradssparbanken Mönsterås	260	92	359 684	2 457 484	Sparbank
Högsby Sparbank	-1552	-1552	496 546	1 848 548	Sparbank
ICA Bank AB	-78 000	-78 000	1 932 369	16 751 756	Bankaktiebolag
Ikano Bank AB	-222 000	-222 000	5 070 310	44 082 098	Bankaktiebolag
Ivetofta Sparbank i Bromölla	-1900	-1900	358 105	2 241 757	Sparbank
Kinda-Ydre Sparbank	-623	-623	739 400	3 304 136	Sparbank
Klarna AB	-69 000	-69 000	4 033 530	18 987 232	Bankaktiebolag
Laholms Sparbank	4469	4469	785 511	4 126 504	Sparbank
Landshypotek Bank Aktiebolag	-32 481	-32 481	5 793 441	84 397 550	Bankaktiebolag
Lekebergs Sparbank	-2100	-2030	361 798	2 285 090	Sparbank
Leksands Sparbank	-4415	-3490	861 706	4 659 381	Sparbank
Länsförsäkringar Bank Aktiebolag	-83 200	-83 200	14 328 400	315 366 300	Bankaktiebolag
Lönneberga-Tuna-Vena Sparbank	-1093	-1346	133 274	962 003	Sparbank
Marginalen Bank	-161 000	-161 000	1 730 700	20 120 800	Bankaktiebolag

Markaryds Sparbank	-4394	-4394	402 095	1 876 029	Sparbank
MedMera Bank Aktiefbolag	-18 000	-18 000	680 862	4 915 693	Bankaktiefbolag
Nordax Bank AB	-138 060	-138 060	2 295 000	16 864 000	Bankaktiefbolag
Nordea Bank AB	-1 802 495	-1 802 495	328 152 606	5 728 704 000	Storbank
Nordnet Bank AB	-37 700	-37 700	2 021 555	80 335 341	Bankaktiefbolag
Norrbacke Sparbank	1078	1078	122 238	1 374 146	Sparbank
Nars Sparbank	-170	-170	15 065	85 373	Sparbank
OK-Q8 Bank AB	3837	3837	778 190	2 754 751	Bankaktiefbolag
Orusts Sparbank	9400	9400	2 261 572	9 959 856	Sparbank
Resurs Bank Aktiefbolag	-339 000	-339 000	5 563 490	30 964 408	Bankaktiefbolag
Roslagens Sparbank	-9247	-9247	1 426 788	9 475 704	Sparbank
Sala Sparbank	-7187	-6945	889 981	5 977 027	Sparbank
SBAB Bank AB	35 880	35 880	15 810 000	416 787 000	Bankaktiefbolag
Sidensjo Sparbank	-3265	-3265	187 097	2 381 312	Sparbank
Skandiabanken Aktiefbolag	-7000	-7000	3 766 000	69 445 000	Bankaktiefbolag
Skandinaviska Enskilda Banken AB	-1 200 000	-3 500 000	143 925 000	2 559 596 000	Storbank
Skurups Sparbank	-5328	-5328	468 864	3 571 479	Sparbank
Sparbanken Alingsas AB	-14 263	-14 263	3 245 481	13 663 739	Bankaktiefbolag
Sparbanken Boken	-386	-744	117 750	907 110	Sparbank
Sparbanken Eken AB	-4590	-3976	771 030	5 540 985	Bankaktiefbolag
Sparbanken Gotland	-525	-644	77 074	843 292	Sparbank
Sparbanken i Karlshamn	-16 113	-15 673	1 136 900	10 527 000	Sparbank
Sparbanken Lidkoping AB	-10 364	-10 155	2 375 110	7 845 952	Bankaktiefbolag
Sparbanken Nord	-20 114	-23 884	2 913 571	21 319 957	Sparbank
Sparbanken Rekarne AB	-4929	-5002	838 757	11 944 978	Bankaktiefbolag
Sparbanken Sjuhärad AB	-3425	-3425	2 246 216	21 450 360	Bankaktiefbolag
Sparbanken Skaraborg AB	-23 474	-23 474	3 184 856	11 826 721	Bankaktiefbolag
Sparbanken Skåne AB	-30 187	-30 187	6 053 296	66 775 052	Bankaktiefbolag
Sparbanken Tanum	-6160	-5992	603 476	4 026 595	Sparbank
Sparbanken Västra Mälardalen	-1532	-1532	1 424 088	8 698 672	Sparbank
Svea Bank AB	-14 000	-14 000	2 162 204	15 724 439	Bankaktiefbolag
Svenska Handelsbanken AB	-500 000	-500 000	141 604 000	2 766 977 000	Storbank
Swedbank AB	-1 600 000	-2 100 000	133 572 000	2 212 636 000	Storbank
Södra Dalarnas Sparbank	-3310	-3250	531 260	3 984 325	Sparbank
Södra Hestra Sparbank	65	202	440 126	3 200 539	Sparbank

Sölvesborg-Mjällby Sparbank	-1581	-1581	661 216	3 224 636	Sparbank
TF Bank AB	-55 000	-55 000	540 806	4 494 550	Bankaktiebolag
Tidaholms Sparbank	-4729	-5525	515 908	4 120 998	Sparbank
Tjustbygdens Sparbank Bankaktiebolag	-457	-457	1 099 571	5 284 493	Bankaktiebolag
Tjörns Sparbank	-5390	-5310	430 465	4 199 658	Sparbank
Ulricehamns Sparbank	-9400	-9600	1 473 069	6 134 034	Sparbank
Vadstena Sparbank	-2785	-2785	292 793	2 526 148	Sparbank
Valdemarsviks Sparbank	-3934	-3954	269 939	2 205 616	Sparbank
Varbergs Sparbank AB	-22 843	-22 843	3 332 536	15 703 200	Bankaktiebolag
Vimmerby Sparbank AB	-1933	-1933	215 226	2 006 365	Bankaktiebolag
Virserums Sparbank	-269	-393	326 939	1 073 703	Sparbank
Volvofinans Bank AB	-2600	-1100	1 112 513	40 649 461	Bankaktiebolag
Westra Wermlands Sparbank	-9222	-9222	2 519 204	9 934 783	Sparbank
Åse Viste Sparbank	-2541	-2541	429 220	2 097 165	Sparbank
Åtvidabergs Sparbank	-2477	-2477	300 319	1 989 845	Sparbank
Ölands Bank AB	3709	3709	452 644	4 063 583	Bankaktiebolag

Bilaga II - Bortfall

Bortfall	Orsak	Bankstruktur
Sparbanken Göinge AB	Årsredovisning saknas	Bankaktiebolag
Bluestep Bank AB	Årsredovisning saknas	Bankaktiebolag
SEB Kort Bank AB	Ingår i SEBs årsredovisning	Bankaktiebolag
Netfonds AB	Effekt saknas	Bankaktiebolag
Mjölbackes Sparbank	Effekt saknas	Sparbank
Sparbanken i Enköping	Effekt saknas	Sparbank
Sparbanken Syd	Effekt saknas	Sparbank
Sparbanken Tranemo	Effekt saknas	Sparbank
Sörmlands Sparbank	Effekt saknas	Sparbank
Ålems Sparbank	Effekt saknas	Sparbank
Snapphanebygdens Sparbank	Effekt saknas	Sparbank
JAK Medlemsbank	Effekt saknas	Medlemsbank